

Ya unan hulat ni apostol Pablo kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha Corinto

Paunan habi

Bayri ha unan hulat ni apostol Pablo kanlan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha balayan Corinto, ay inhulat na ya alwan mangêd ha pamimiyay la, ta labay na ya bayoên la ya habayto. Ya balayan Corinto ay atsi ha lokop hên probinsyan Acaya, ya atsi ha lokop hên bansan Italia, hên habayton panaon ni apostol Pablo. Hilay tawo bayro ay ampaghabi hên habin Griego. Ya balayan Corinto ay andayêwên gawan ha kahipêgan haka ha kamwangan lan ampaidi bayro, noa, hadya êt ya karawakan la, haka hino-hinoy paniwala la bayro.

Hadyay potog ni apostol Pablo hên namwangan na ya ayn hilay nan pamikakasundo ya hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo bayro, haka gawan karawakan kalabayan lawini ya andaygên lan kaatag. Pinakibatan nay kotang la hên tungkol ha pamiahawa, no hino ya dapat lan daygên lan babayi ya bawo haka ya kaatag ya ayn ahawa, haka ya tungkol ha pamangan ya imparaêp ha ansimbaên lan kaatag, ya rebulto, ya alwan pêtêg ya diyos. Nanulat ya êt hên tungkol ha kagalangan, pamangintindi boy kaatag ya an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari, haka hên tungkol ha

pangabiyay oman ni Panginoon Jesu-Cristo boy hilay ampaniwala kana.

Labay na ya magkamain hilan kangêran ha pamimiyay la, kabay hinulatan na hila.

Kabooan hên pinakalaman

Umpisan hulat 1:1-9

Ayn pamikakasundo ha pami-tsi-tsipon lan ampaniwala 1:10-4:21

Dapat paral-an hilay patêl ha Panginoon, ya ampanyag karawakan 5:1-13

Ya pamiarap hên kaparehon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo hên gêtan ha manungkulan 6:1-11

Ya pamimiyay ya an-ikahigla ni Apo Namalyari 6:12-20

Ya kotang tungkol ha pamag-ahawa 7:1-40

Ya pamanyag hên karawakan kalabayan lawini haka ya pamag-ahawa 5:1-7:40

Hilay ampaniwala haka a ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo 8:1-11:1

Biyay lan ampaniwala kan Apo Namalyari haka ya pamagsimba la 11:2-14:40

Ya pangabiyay oman ni Panginoon Jesu-Cristo haka hilay ampaniwala kana 15:1-58

Ya idigalo kanlan ampaniwala ya taga-Judea 16:1-4

Ya pamaglêan ni apostol Pablo haka ya tawlin habi 16:5-24

¹ Hiko hi Pablo, ya pinili ni Apo Jesu-Cristo hên mag-in apostol na, gawan ha kalabayan ni Apo Namalyari. Hi Sostenes, ya patêl tamo ha Panginoon, ay kalamo kon ampangumusta kamoyu.

² Anhulatan kataw bahên ha Corinto, ya pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana. Ha pakikimiha yo kan Apo Jesu-Cristo, ay hikaw ya inorong na hên impapawa êmên manyag kangêran, hên kalamo lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsipon, ya kapareho tamon ampanalangin kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ha ayri man ya logal.

³ An-ihalangin naên kaw ya dyanan kaw dayi hên kapatêkbêkan, haka ingalwan kaw dayi ni Apo Namalyari ya Tatang tamo, haka ni Panginoon Jesu-Cristo.

Ya ayn kapantagya ingalo ya ubat kan Apo Jesu-Cristo

⁴ Panay kataw an-ipagpahalamat kan Apo Namalyari, ya ansimbaên ko, gawan ha ayn kapan-tag ya ingalo na kamoyu, ya tinanggap yoy na ha pamakimiha yo kan Apo Jesu-Cristo. ⁵ An-ipagpahalamat kataw, ta gawan ha pamakimiha yo kana, ay dinyanan na kaw hên hino-hino kay na hên ya kagalingan, ta êmên yo maintindihan haka maipamwang ya tungkol kana. ⁶ Ya intoro naên kamoyu, ya tungkol kan Panginoon Jesu-Cristo, ay kaptêgan ya angkahêlêk ha pamimiyay yo. ⁷ Kabay a kaw ampagkulang ha hinoman ya an-idin nan Espiritu ni Apo Namalyari, kaban an-êngganon yon mag-orong ya Panginoon tamon Jesu-Cristo. ⁸ Pataniêhên nay nakêm yo, kaban atsi kitamo pon bayri ha luta, êmên na kaw malatêng hên ayn kapintasan ha allon pamag-orong na. ⁹ Mapaypaniwal-an hi Apo Namalyari, ya namili

kamoyu, ta êmên kaw magkamain hên pamakil-amo ha Anak na, ya hi Panginoon tamon Jesu-Cristo.

Ya toro kanlan main paniwala kan Apo Jesu-Cristo ya angkapi-papawá ha balayan Corinto

¹⁰ Hikaw ya patêl ko ha pakikimiha kan Panginoon tamon Jesu-Cristo, ampakihabi ko kamoyu, ya magmimiha kaw hên nakêm, ihip haka pamaghabi, ta êmên maalíh ya pami-gagampi yo. ¹¹ Hikaw ya patêl ko, an-iaral koy habayto kamoyu, ta main ubat ha bali ni Cloe, ya namipamwang kangko ya angkapi-huhubak kaw. ¹² Êmên ya di ya labay kon habiên, ya tungkol kamoyu: wanan miha, “Anhonolên koy an-itoro ni Pablo.” Wanay na êt hên miha, “Kan Apolos ako.” Main kaatag kamoyu ya ampaghabin, “Anhonolên koy an-itoro ni apostol Pedro.” Haka main êt hên ampaghabin, “Anhonolên koy an-itoro ni Apo Jesu-Cristo.” ¹³ Yarin mapiaatagan hi Apo Jesu-Cristo! Yarin hiko, hi Pablo, ya natsi ha koros ha ikakangêd yo! Yarin binawtismoan kaw ha langan ko! ¹⁴ Ampahalamatan ko hi Apo Namalyari ta hi Crispo haka hi Gayon bêngat ya binawtismoan ko bahên kamoyu, ¹⁵ ta êmên ayn makapaghabin binawtismoan kaw ha tungkulan ko. ¹⁶ (Main êt awud ya binawtismoan ko, ya hi Estefanas haka ya pamilya na. Ayn kinan muwang ya kaatag ya binawtismoan ko.) ¹⁷ Ta a na ko in-utoh ni Apo Jesu-Cristo hên mamawtismo, noa, in-utoh na ko hên idiretsa kon ipamwang ya Mangêd ya Habi, ya tungkol

kana ta êmên a maalihan alagá ya pangamatsi ni Apo Jesu-Cristo ha koros.

Hi Apo Jesu-Cristo, ya kapangyarihan haka ya kamwangan ni Apo Namalyari

¹⁸ Ya toro tungkol ha pangamatsi ni Apo Jesu-Cristo ha koros ay kamulalaan kanlan mipalako ha impiyerno. Noa, kantamon an-iligtas na, ay habayto ay kapangyarihan ni Apo Namalyari êmên miligtas kitamo ha impiyerno. ¹⁹ Ta nakahulat ha Kahulatan* ni Apo Namalyari, ya wana, “Alihên koy kamwangan lan manga-talino, ta ipamwang ko ya ayn kapukatan ya habayto.” ²⁰ No êmbayro, ay ay-êmen hilay main kamwangan? Ay-êmen hilay mánoron Kautuhan ni apo Moises? Ay-êmen hilay magaling hên magdebate amêhên. Intad nay na ni Apo Namalyari hên kamulalaan, ya kamwangan lan a ampagpalokop kana.

²¹ Ta gawan ha kamwangan ni Apo Namalyari, ay a na pinaulayan ya hiya ay makilala, gawan ha talino lan a ampagpalokop kana. Ya labay na ay miligtas kitamo ya ampaniwala, gawan ha pangipamwang hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo, agyan habiên lan main kamwangan ya ubat di ha luta, ya kamulalaan, ya toro ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ²² Hilay kapareho kon Israelita, ay ampanapol hên kapapaêpapah, bayo hila maniwala ya pêtêg ya angkagilaman la hên tungkol ha tinalagá ni Apo Namalyari. Haka hilay alwan Israelita, ay ampanapol hên kamwangan. ²³ Êmbayro man, ay an-ipamwang naên ya tungkol

* **1:19** Isaias 29:14.

kan Apo Jesu-Cristo ya natsi ha koros. Habayto ay kapahuluk ha kapareho kon Israelita. Haka habayto ay an-itad lan kamulalaan, lan alwan Israelita. ²⁴ Noa, kantamon pinili ni Apo Namalyari, hên nag-in kana, Israelita man, o alwa, hi Cristoy kapangyarihan haka kagalingan ni Apo Namalyari. ²⁵ Ta ya kamatsan ni Apo Jesu-Cristo ha koros, ya êndat lan kaatag, ay kamulalaan ni Apo Namalyari, ay magaling pon ha kamwangan hên hinon tawo. Êndat lan kaatag ya kamatsan ni Apo Jesu-Cristo, ay palatandaan hên ayn kapangyarihan hi Apo Namalyari, noa, ya kapangyarihan ya ginamit na, ay makapangyarihan pon ha kapangyarihan hên hinon tawo.

²⁶ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, pakaihipên tamo no ay-êmên ya pangatawo tamo hên bayo na kitamo pinili ni Apo Namalyari hên humonol kan Apo Jesu-Cristo. Main ungnon bêngat kantamo ya main galing ha hêlêk lan tawo di ha luta. Main ungnon bêngat kantamo ya main tungkulan. Haka ungnon bêngat kantamo ya mabandi. ²⁷ Ta pinili na kitamo, ya ayn minúwang ha hêlêk lan a ampagpalokop kan Apo Namalyari, ta êmên mipakarêng-êy hilay ampaghabi ya hila ay main kamwangan. Pinili na kitamoy makapêy ha hêlêk lan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo, ta êmên mipakarêng-êy hilay ampaghabin makhaw hila. ²⁸ Pinili na kitamoy manga-aypa ha hêlêk lan tawo, hên daygên ayn pukat ya hilay manga-tag-ay ya tungkulan ha hêlêk lan a ampagpalokop kan Apo Namalyari. ²⁹ Dinyag nay habayto, ta êmên ayn hinoman ya makapaglambung ha arapan na. ³⁰ Ya pakikim-

iha tamo kan Apo Jesu-Cristo, ay nangubat kan Apo Namalyari. Hi Apo Jesu-Cristo ya nag-in kamwangan tamo. Gawan kana ay inakbusan kitamo ha pangaipoh tamo ha kasalanan. Gawan êt kana ay hikitamoy an-intad ni Apo Namalyari hên ayn kasalanan, haka a kitaminan manalagá hên manyag kasalanan. ³¹ Kabay nanad ha nakahulat ha Kahulatan ni Apo Namalyari, “Ya dyag ni Apo Namalyari ya dapat tamon ipagmahlay no main kitamon labay hên ipagmahlay.”†

2

An-ipamwang ni apostol Pablo hi Apo Jesu-Cristo, ya impako ha koros

¹ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, hên nanoro ko bahên kamoyu hên nangipamwang hên impamwang ni Apo Namalyari kangko, ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ya a na pon impamwang ha kaatag, ay alwan mangalalê ya pamaghabi ko, haka a ko nanggamit hên kagalingan lan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo. ² Ta tinalagá ko ya ayn akon kaatag ya ipamwang kamoyu, no alwan bat hi Apo Jesu-Cristo, haka lalon-laloy na, ya pangamatsi na ha koros. ³ Hên haton atsi ko bahên, ay alwan makhaw ya nakêm ko haka namêgpêg ako ha hadyay limo ko, ta atsi ha ihip ko ya kayno a ko madyag ya an-ipadyag ni Apo Namalyari kangko. ⁴ Ha pamaghabi ko haka ha pangipamwang ko, ay a kataw hên inamuyot hên mangangêd ya habi hên tungkol bêngat ha kamwangan hên tawo. Noa, ya pamaghabi ko, haka ya pangipamwang ko, ay

† **1:31** Jeremias 9:24.

kalamo hên kapapaêpapah ya ubat ha kapangyarihan nan Espiritu ni Apo Namalyari.

⁵ Kabay ya paniwala yo ay gawan ha kapangyarihan ni Apo Namalyari, alwan gawan ha kamwangan hên tawo bayri ha luta.

Ya kamwangan ni Apo Namalyari

⁶ Main kamwangan ya an-ipamwang naên kanlan nakataniêh ya nakêm ha paniwala la kan Apo Jesu-Cristo. Habaytoy kamwangan ay alwan kamwangan di ha luta haka alwan kapangyarihan lan ampamaala, ya main anggaan. ⁷ Noa, ya kamwangan ya an-ipamwang naên ay babayon impamwang ni Apo Namalyari. Binalak na hên haton lagi, ya hikitamoy makapakilamo ha pangadiyos na ha langit. ⁸ Habaytoy pamipamwang ay a lan naintindihan lan ampamaala di ha luta, ta no naintindihan la dayi, ay a la ya impapako ha koros hi Apo Jesu-Cristo, ya ayn kapantag, ya Panginoon hên langit. ⁹ Noa, ya dinyag ni Apo Namalyari ay nanad ha nakahulat ha Kahulatan na, ya wana:

“Ayn pon nakahêlêk o nakagilam, haka ayn pon nakaihip, hên in-il-an ni Apo Namalyari kanlan ampanlugud kana.”*

¹⁰ Noa, habaytoy impamwang kantamo hên Espiritu ni Apo Namalyari. Hiya ya main kamwangan ha kaganawan kamwangan. Muwang na êt ya mangalalê ya atsi ha ihip ni Apo Namalyari. ¹¹ Ayn hên ampakamwang hên laman nakêm tamo no alwan hikitamon bat. Êmbayro êt hi Apo Namalyari. Ayn makamwang hên laman nakêm na, no alwan bat ya Espiritu na. ¹² Hata

* **2:9** Isaias 64:4.

Espiritu na, ay tinanggap taminan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ta êmên tamon maintindihan ya kaganawan ya indigalo na kantamo. A tamo tinanggap ya kaihipan ya ubat kanlan a ampagpalokop kan Apo Namalyari. ¹³ Kabayan-ipamwang naên, ya ubat ha Espiritu ni Apo Namalyari, kamoyun hinapatan nay na. Ya an-ipamwang naên ay alwan ubat ha kamwangan hên tawo. ¹⁴ Habaytoy an-ipamwang naên ay a maintindihan lan a pon hinapatan hên Espiritu na, ta êndat la no kamulalaan ya habayto, gawan a la angkaintindihan ya angkaintindihan tamo ya hinapatan ana. ¹⁵ Hikitamoy an-akayên nan Espiritu ni Apo Namalyari, ay ampanimbáangan, no mangêd o alwan mangêd ya kaganawan. Noa, hilay a pon hinapatan hên Espiritu ni Apo Namalyari, ay a ampakaintindi hên pangatawo tamon an-akayên nan Espiritu na. ¹⁶ Ta êmên di ya nakahulata ha Kahulatan ni Apo Namalyari:

“Ayn hinoman ya makamwang hên kaihipan ni Apo Namalyari.

Haka ayn hinoman ya malyarin mam-in payo kana.”†

Noa, hikitamoy hinapatan nan Espiritu ni Apo Namalyari, ay atsi kantamo ya kaihipan, ya nanad kaihipan ni Apo Jesu-Cristo.

3

Hilay ampaghuyo kan Apo Namalyari

¹ Patêl ko ha Panginoon, hên atsi ko bahên kamoyu, ay a kataw tinoroan hên mangalalê ya

† **2:16** Isaias 40:30.

toro ya nanad ha an-itoro ko kanlan hinapatan Espiritu ni Apo Namalyari. Noa, tinoroan kataw hên nanad kanlan ampanyag hên kalabayan lan lawini, ta nanad kaw ha nanaway anak, ya a pon nakataniêh ya nakêm ha paniwala kan Apo Jesu-Cristo. ² Kabay ya pamanoro ko kamoyu, ay nanad kataw hên pinainêm hên gatas, ta nanad kaw hên a pon makaêkan hên mantêg ya paman-gan. A kataw tinoroan hên mangalalê ya tungkol kan Apo Namalyari, ta angga amêhên, ay a yo pon angkaintindihan ya habayto. ³ A yo pon angkaintindihan ya mangalalê ya tungkol kan Apo Namalyari, gawan andaygên yo pon ya kalabayan hên lawini yo. Ta ampag-inakit kaw, haka ampakihubak kaw. Habayto ay ampamaptêg hên dyag yo, ay nanad pon kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo. ⁴ Ta wanan miha, “Anhonolên koy an-itoro ni apostol Pablo.” Haka wanay na êt hên miha, “Anhonolên koy toro ni Apolos.” Ha habi yon habayto ay nanad kaw pon kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo.

⁵ Awta? Hino hi Apolos? Haka hino ko? Hikay ya tagahuyon bat ni Apo Namalyari ya anggami-tên na, ta êmên kaw maniwala kan Apo Jesu-Cristo. Tsi-tsi-ihya kay ampanyag hên an-ipadyag na kan-naên ni Apo Namalyari. ⁶ Hikoy nanad mihay namitanêm hên bini. Hi Apolos ay nanad hên mihay nanugtug lanêm ha intanêm. Noa, hi Apo Namalyari ya namatubo. ⁷ Di ha paytoron habi na, ay alwan hiko, ya nanad ampangitanêm, ya dapat dayêwên. Haka alwan hilay ampaytugtug lanêm ha intanêm, ya dapat dayêwên. Noa, hi Apo Na-

malyari ya ampamatubo, ya dapat puriên. ⁸ Hiko ya nanad ampangitanêm, haka hila ya nanad ampaytugtug ha intanêm, ay parehon bêngat ha hêlêk ni Apo Namalyari. Hiyay ampam-i kannâên hên tsi-tsi-ihan úpa naên bayro ha pinagpagalan naên. ⁹ Hikay ay parehon tagahuyo ni Apo Namalyari, haka hikaw ay nanad ha pananêman na ya anobraên naên.

Nanad kaw êt hên bali ya an-ipairêng ni Apo Namalyari. ¹⁰ Ha ayn kapantag ya ingalo ya indigalo ni Apo Namalyari kangko, ay nanad akon mihay magaling ya manyag bali ya namipairêng hên napah-êy ya tarêk, ta hikoy nunan nanoro kamoyu hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo. Kaatag etaman ay nanad ampamihundo hên pamanyag bali, ta an-ihundo lay paytoro la kamoyu hên tungkol kana. Noa, kailangan kaillag, ya balang ampamihundo ha pamanyag bali, no ay-êmên ya pamanyag la. ¹¹ Ta mimiha na ni Apo Jesu-Cristo, ya nanad napah-êy ya tarêk hên habain ya bali. Dapat ayn ihagili kana, ta hiyan bat ya makapiligtas kantamo. ¹² Hino-hino kay na hên ya anggamiên lan ampamihundo hên manyag bali. Main ampanggamit hên a maulam hên nanad ha ginto, pilak haka mangakamal ya bato. Hilay kaatag ay ampanggamit hên maulam hên nanad ha kayo, yabot, o aray. ¹³ Ha Allon Pamanukom ni Apo Jesu-Cristo, ay subukên ya dyag hên balang miha ha apoy, ta êmên mamwangan no ay-êmên kakangêd ya. ¹⁴ No a maulam ya impairêng bayro ha napah-êy ya tarêk, ay makatanggap hilan úpa, hilay habaytoy in-alimbawa kanlan namipairêng hên habayto. ¹⁵ No maulam ya impairêng la, ay a

hila makatanggap hên úpa. Maligtas tanay biyay la hên nanad kanlan inligtas ha bali ya angkaulam.

¹⁶ Nanad a yo muwang ya hikaw ay bali ni Apo Namalyari, ya ampaidyanan nan Espiritu na!

¹⁷ Ya bali ni Apo Namalyari ay impapawan bat para kana, haka hikaw ay habaytoy bali na. Hilay manyag hên manira kamoyu ay hiraên na.

¹⁸ Alwa yon lokoên ya sarili yo. No êndat yon matalino kaw ha hêlêk lan tawo di ha luta, ya mangêd ay talibatokan yoy habayto, ta êmên kaw magkamain mantêg kamwangan ha hêlêk ni Apo Namalyari, agyan itad la kaw bayton ayn minúwang. ¹⁹ Ta ya kamwangan lan a ampag-palokop kana, ay kamulalaan ha hêlêk na. Êmên ya di ya nakahulat ha Kahulatan* na: “Andakpên ni Apo Namalyari hilay êndat lan manga-talino hila, ta ipahlêk na kanla ya ayn pukat, ya êndat lan kamwangan.” ²⁰ Wana† êt ha Kahulatan na: “Muwang hên Panginooon ya ayn pukat ya an-hipên lan main kamwangan ha hêlêk lan tawo di ha luta.” ²¹ Kabay paan yon ipaglambung ya pamanhumonol yo ha miha man kannaên, ta naubuh kay hên in-utoh kamoyu. Ya balang hino ay kamoyu, ²² mag-in hiko, o hi Apolos, o hi Pedro, o kaatag ya atsi bayri ha luta. Ya biyay yo, ya kamatsan yo, ya allo amêhên, haka ya alloy lumatêng, ay panay ubat kan Apo Namalyari ha ikakangêd yo, ²³ gawan ha pakikimiha yo kan Apo Jesu-Cristo, ya main pakikimiha kan Apo Namalyari.

* **3:19** Job 5:13. † **3:20** Awit 24:11.

4

Hilay apostol ni Apo Jesu-Cristo

¹ Hikay ya apostol ni Apo Jesu-Cristo, ay dapat mamwangan ha paghuyo naên kana. Impatsi-wala ni Apo Namalyari kannaên ya toro na, ya a na impamwang hên haton lagi. ² Hilay dinyanan tungkulan, ay dapat mag-in mapaypaniwal-an. ³ Ayn pukat ya laman ihip yo, haka ya laman ihip hên kaatag ha pamangotang kangko hên tungkol ha paniwala kô. Hiko man, ay a ko angkotangên ya sarili ko. ⁴ Malinis ya nakêm ko. Noa, a ko anhabiên ya ayn akon kasalanan. Mimiha na ni Panginooon ya manatol kangko. ⁵ Kabay paan kaw mangatol. Ênggan yoy pamanatol hên Panginooon. Iubuh nan ipamwang ya a pon nailtaw, haka ya kaihipan hên balang miha. Bayo dayêwên ni Apo Namalyari ya dapat nan dayêwên.

⁶ Hikaw ya patêl ko ha Panginooon, ha ikakangêd yo ay in-alimbawa ko hi Apolos haka ya sarili ko, ta êmên yo maintindihan ya aral ya nakahulat. Ta no honolên yoy habayto, ay mag-in pantag ya hêlêk yo kannaên hên pare-parehon tagahuyo ni Apo Namalyari. ⁷ Alwa kaw mangêd ha kapareho yo. Ya kaganawan atsi kamoyu, ay ubat kan Apo Namalyari, kabay paan yon ipaglambung ya indigalo kamoyu, ya waringan pinagpagalan yo.

⁸ Kayno êndat yon atsi kamoyu ya kaganawan ya an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari. Kayno êndat yon mangêd kaw kannaên, haka ampamaala kaw na. Mangêd dayi no êmên bayro, ta êmên yo kay makalamo ha pamamaala yo. ⁹ Ha ihip

ko, ay nam-i hi Apo Namalyari kannaên, ya apostol na, hên pinakamaaypa ya tungkulan ha hêlêk lan tawo. An-itwad la kay hên nanad kanlan ampatsên, ya an-ibita pon hên ipahlêk ha balang miha, kanlan tawo haka anghel. ¹⁰ Gawan ha pamaghuyo naên kan Apo Jesu-Cristo, ay an-itad la kay hên mangakapêy ya ayn minúwang. Noa, anhabiên yo ya hikaw ay manga-talino, gawan ha pakikimiha yo kan Apo Jesu-Cristo. Hikay etaman, ay alwa kay hên makhaw kano. Noa, hikaw ay mangakhaw kano. A la kay anggalangên, noa, anggalangên la kaw. ¹¹ Paubat hên hatong angga amêhên hikay ya kit, ay angkablay lonoh haka angkaangan. Ya takop naên ay nikagugulot. Ampatokên la kay. Ayn kay hên sarilin logal ya paidyanan. ¹² Hikay ay ampagpagal ha anikabiyay naên. Musmusên la kay man ay anihalangin naên hila. No ampairapan la kay ay ampagtêêhan naên ya pamairap la kannaên. ¹³ No anhiraên la kay, ay ampakibatan naên hila hên naamêy ya pamaghabi. Paubat hên hatong angga amêhên ay an-itad la kay hên basura, ya intapon.

¹⁴ Hiko ya ampanulat hên habaytsi kamoyu, alwan ha an-ipakarêng-êy kataw, noa, antoroan kataw ta hikaw ay nanad kinan anak ya anlugurên ko. ¹⁵ Main man hên mapon libo ya manoro kamoyu hên tungkol kan Panginooon Jesu-Cristo, ay hiko pon êt ya pinagka-toa yo ha paniwala kan Panginooon Jesu-Cristo, ta hiko ya nangitoto kamoyu hên Mangêd ya Habi tungkol kana. ¹⁶ Kabay ampakihabi ko kamoyu, ya daygên yo kon alimbawa. ¹⁷ Kabay ampalakwên ko bahên

hi Timoteo, ya anlugurên haka tapat kon anak ha paniwala, ta êmên na ipaihip kamoyu, ya anitoro ko. Ha kaganawan logal, ay habaytsi ya anitoro ko kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon.

¹⁸ Main ungno kamoyu bahên, ya ampaglambung, ya êndat la no a ko makalako bahên. ¹⁹ No kalabayan hên Panginoon, ay tampol kataw hirawên. Mamwangan kina bayto, no main hilan kapangyarihan hilay ampaglambung, o no angga hilan bat ha bêbêy. ²⁰ Ta no nagpalokop kitamina kan Apo Namalyari, ay mahêlêk ya kapangyarihan na ha biyay tamo hên alwan bat ha habi. ²¹ Hinoy labay yo? Ha paniraw ko kamoyu, ay mantan akon pangumpah kamoyu, o matoroan kataw hên main pamanlugud haka kaaypaan nakêm?

5

Dapat paral-an hilay patêl ha Panginoon, ya ampanyag karawakan

¹ Angkababalit-an ko ya main kamoyun ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya miha ya ampanyag hadyay karawakan kalabayan lawini, ta antakhên nay ikalwan ahawa hên tatang na. Hila man ya a ampagpalokop kan Apo Namalyari, ay a ampanyag hên êmbayro ya karawakan. ² Alwan bat habayto ta ampaglambung kaw êt, ya dapat yon ikalungkot, haka ya ampanyag hên êmbayro ya karawakan, ay dapat yon paalihên ha pami-tsi-tsipon yon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. ³ Agyan ayn ako bahên, ay atsi kamoyu ya nakêm

ko, kabay anhabiên ko ya dapat yon paral-an ya ampanyag hên êmbayro. ⁴ Kabay ihipên yoy aral ko kamoyu, no magtsipon kaw hên pihabian ya dapat yon daygên. Ha tungkulan haka kapangyarihan ni Panginoon Jesus, ay ⁵ paulayan yoy nan pairapan ni Satanas ya lawini hên ampanyag hên habayto, ta êmên na talibatokan ya karawakan dyag na, haka êmên miligtas ya kaêlwa na ha allon pamag-orong ni Panginoon Jesu-Cristo.

⁶ Alwan mangêd ya kalangkaan yo. Muwang yoy na ya hata kahabian, ya wana, “Ya pêrad ya pampaalsa ay makapakahlay hên kal-atan arina.” Kayno totoên lan kaatag ya habaytoy narawak ya dyag, ya nanad ha pampaalsa bayro ha kahabian. ⁷ Dapat yon alihên ya nangarawak, ya nanad pampaalsa, ta dinyag na kaw ni Apo Jesu-Cristo hên ayn kasalanan ha arapan ni Apo Namalyari. Dapat yon alihên ya habaytoy nangarawak, ta êmên ya pamimiyay yo, ay mag-in nanad bayon puto, ya ayn pampaalsa, ya an-ilamo ha biseron tupa ya in-átang, ya pampaskwa. Gawan natsi yay nay namiligtas kantamo, ya ayn kaatag no alwan hi Apo Jesu-Cristo, ya maialimbawa bayro ha biseron tupa.* ⁸ Kabay magpakahigla† kitamoy ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, hên mamiyay hên ayn kasalanan, haka karawakan, ta dapat panay kangêran haka kaptêgan ya pamimiyay tamo.

⁹ Hinulatan kataw hên hatu, ya paan kaw makilamo kanlan mapanyag karawakan kalabayan lawini. ¹⁰ Ya labay kon habiên, ay hilay mapanyag

* **5:7** Exodo 12:5. † **5:8** (nanad kitamon makipista ha Pistang Pangaligtas ha Egipto) Exodo 13:7, Deuteronomio 16:3.

karawakan, ya ampaniwalay na kan Apo Jesu-Cristo, ya dapat yon dayuán. Kaban atsi kaw di ha luta, ay panay yon matupa hilay mapanyag karawakan, ya a pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya hilay mapanyag karawakan kalabayan lawini, kapanalarêhan, kapanakawan, haka hilay ampagsimba ha alwan pêêtêg ya diyos. Taganán a yo hila madayuán kaban atsi kaw pon di ha luta. ¹¹ Ya labay kon habiên, ay paan kaw makilamo kanlan ampaghabin patêl hila ha Panginoon, noa, mapanyag hilan karawakan kalabayan lawini, karidyaan, kapamusmusan, kapaniraan, kapaglahingan, kapanakawan, o magsimba ha alwan pêêtêg ya diyos. Paan kaw makiaêm man kanla.

¹² Ayn kitamon tungkulan hên hatolan hên parusaan hilay a pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. Ya dapat tamon lingonên hên parusaan, ay hilay ampaniwalay na, ya mapanyag karawakan, ya ampakilamo ha pami-tsi-tsipon tamon patêl ha Panginoon. ¹³ Lingonên ni Apo Namalyari hên parusaan hilay a pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. Ya dapat yon daygên, ay paalihên yoy habaytoy ampanyag hadyay karawakan kalabayan lawini ha pami-tsi-tsipon yon patêl ha Panginoon.

6

Ya pamiarap hên kaparehon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo hên gêtan ha manungkulan

¹ No main kamoyu ya main reklamo laban ha kapareho yon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay dapat marêng-êy hilan mangiarap kanlan mánlingon kaso, ya ayn pon paniwala kan Apo Jesu-Cristo. Dapat palingon hila ha kapareho lan ampaniwala. ² Yarin a yo muwang ya lano, ay hikitamoy main paniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya manatol hên parusaan hilay a ampagpalokop kan Apo Namalyari! No hatolan tamo hilay ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo lano, ay malingon tamo pon kaya ya alwan nabyat ya kaso hên kapareho tamon main paniwala! ³ Lano, hatolan tamo hilay anghel ha langit. No mahatol tamoy anghel, ay malingon tamo pon kaya ya angkalyari hên allo-allo di ha luta amêhên? ⁴ No main kaw hên kaso ya êmên di, awta an-iarap yo hila kanlan ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo? ⁵ Kaparêng-êy hên iarap ya kaparehon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ha mánlingon kaso, ya ayn paniwala kan Apo Jesu-Cristo. Siguradon main kapareho yo ya kamwang hên mamitoyo hên a angkapikakasundo. ⁶ Yan an-iarap yoy kapareho yon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ha mánlingon kaso ya a ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo.

⁷ Ya pamididikil yo hên miha ta miha ay pamaptêg hên main kaw hên pamagkulang kan Apo Namalyari. Ya mangêd, ay têêhên yo tana ya kasalanan la kamoyu. Haka paulayan yo hila tana dayi hên mangwan bandi yo. ⁸ Yan, hikaw pon êt ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay ampipapahakitan hên nakêm ha miha ta miha, haka ampaniwan bandi hên kapareho yo man ampaniwala. ⁹ Nanad a yo pon muwang, ya

hilay mapanyag karawakan, ay a makapakilamo ha lokop ni Apo Namalyari. Paan yon lokoên ya sarili yo. A makapakilamo ha lokop ni Apo Namalyari, hilay mapanyag karawakan kalabayan lawini, hilay ampagsimba ha alwan pêtêg ya diyos, hilay mamabayi, hilay makilalaki, hilay māmigagalaw ya parehon lalaki o parehon babayi, ¹⁰ hilay mapanakaw, hilay mangatarêh, hilay mapaglahing, hilay mapammusmus, haka hilay mapanloko. Ayn kanla ya makapakilamo ha lokop ni Apo Namalyari. ¹¹ Main ungnô kamoyu ya nanyag hên êmbayro hên hato. Noa, gawan ha kapangyarihan ni Panginoon Jesu-Cristo haka ya Espiritu ni Apo Namalyari, ay hikaw ay nilinisan, hikaw ay pinili ni Apo Namalyari hên magin kana, haka hikaw ay an-itad na hên ayn kasalanan.

Ya pamimiyay ya an-ikahigla ni Apo Namalyari

¹² Main kamoyu, ya ampaghabin madyag tamina ya hinon a imbawal ni Apo Namalyari. Êmbayro man, ay mal-at ya dyag, ya alwan ha ikakangêd tamo. Haka a ko dapat manyag hên a ko maitêgên, no labay nan itêgên kina ya habayto. Ta no panay kon andaygên ya habayto, ay nanad hikoy nag-in ipoh hên andaygên ko. ¹³ Pêtêg ya anhabiên yo ya pamangan ay para ha bitoka, haka ya bitoka ay pangipalamnan hên pamangan. Lumatêng ya allo ay parehon hiraên ni Apo Namalyari. Kabay alwan maalagá ya pamangan. Ya maalagá ay lawini tamo, ta habayto ay alwan para manyag karawakan kalabayan, noa, habayto ay pan-ihuyo ha Panginoon, haka hiya ya mam-in

kaganawan kailangan hên habayto. ¹⁴ Ya lawini tamo ay biyayên nan oman ni Apo Namalyari nanad ha biniyay nan oman hi Panginoon Jesu-Cristo ha kapangyarihan na.

¹⁵ Muwang yoy na ya lawini tamon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay nakalamo ha pinakalawini na. Awta magpapawa kaw pon êt, hên kilamo ha lawini hên babayi ya magatê, ya narawak ya pamimiyay? Paan kaw manyag hên êmbayro!

¹⁶ Yarin a yo muwang, ya lalaki ya ampanakêh ha êmbayroy magatê ya babayi, ya narawak ya pamimiyay, ay mag-in mimiha tanay lawini la? Nakahulat ha Kahulatan* ya impahulat ni Apo Namalyari kan apo Moises, ya êmên di, “Hilay loway ampitakêh ay mimihay lawini.” ¹⁷ Noa, ya main pakikimiha kan Apo Jesu-Cristo, ay mimihay espiritu na haka ya Espiritu ni Apo Jesu-Cristo.

¹⁸ An-ipakihabi ko kamoyu, ya paan kaw micalaw ya alwan miahawa. Gawan habaytoy kasalanan ay makarêmêk hên sarilin lawini yo hên igit pon ha pamanyag hên kaatag ya kasalanan.

¹⁹ Pakaihipên yo, ya lawini yo ay bali hên Espiritu ni Apo Namalyari ya impahapat na kamoyu, haka ampaiddi ya kamoyu. Ya lawini yo, ay alway nan kamoyu, ta kanay na. ²⁰ Ta binayaran kaw na hên daya ni Apo Jesu-Cristo, kabay gamitên yoy lawini yo êmên mapuri hi Apo Namalyari.

7

Ya tungkol ha pamakiahawa

* **6:16** Genesis 2:24.

¹ Amêhên, habaytsi ya mahabi ko tungkol ha kotang yo, ha hulat yo kangko, no mangêd ha lalaki ya paan makiahawa. ² Gawan mal-at bahên ya ampigalaw ya alwan miahawa, ay mangêd ya mag-ahawa ya balang miha, ta êmên hila a matukso hên manyag karawakan kalabayan hên lawini. ³ Dapat tuparên lan miahawa ya tungkulan la ha ahawa la hên mitakêh. ⁴ Ya lawini nan babayi ay mag-in kanay nan ahawa nay lalaki, haka ya lawini nan lalaki ay mag-in kanay nan ahawa nay babayi. ⁵ Alwa yon iimot ya lawini yo ha miha ta miha, angga ha a yo pon naphabian hên ipêptêng yoy ihip yo ha panalangin hên ungnoy allo. Pangayari hên panalangin yo, ay dapat kaw na hên mitakêh, ta êmên a kaw tuksoên ni Satanas hên makilalaki o mamabayi, no a yo mapigil ya kalabayan lawini yo.

⁶ Habayto ya hinabi ko kamoyu, ay alwan utoh, noa, payo kon bat. ⁷ Labay ko dayi ya ayn kaw hên ahawa, hên nanad kangko. Noa, tsi-tsi-ihakitamon biyay ya indigalo ni Apo Namalyari. Hilay kaatag ay pinaigan na hên mag-ahawa, haka hilay kaatag ay pinaigan na hên a mag-ahawa.

⁸ Aralan kataw ya ayn êt ahawa, haka hikaw ya kinamatsan ahawa, ya paan kaw mag-ahawa hên nanad kangko ya a nag-ahawa. ⁹ Noa, no a yo mapigil ya lawini yo, ay mag-ahawa kaw tana. Ta mangêd ya mag-ahawa kaw kanan mag-in magulo ya nakêm yo, hên gawan ha kalabayan lawini yo.

¹⁰⁻¹¹ Habaytsi ya utoh ha nipag-ahawa, ay ubat ha Panginoon, alwan ubat kangko, ya paan hilan makihiyay ya babayi ha ahawa la. Êmbayro êt

kanlan lalaki ya paan lan ihiyay ya ahawa la. Noa, no makihiyay hilay babayi ha ahawa la, ay paan hilan makilamo ha kaatag ya lalaki. Maka-pakiúmang hila yato ha ahawa la, no labay la.

¹² Kanlan miahawa ya a pon parehon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay habaytsi ya anhabiên ko. Ayn yan hinabi ya tungkol di, hi Panginoon Jesus. No main lalaki, ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya main ahawa ya ayn pon paniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay a la dapat hên ihiyay ya ahawa la, no labay la pon hên makilamo kanla, ya babayi. ¹³ Êmbayro êt kanlan babayi ya ampaniwalay na kan Apo Jesu-Cristo. No a hila pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo ya ahawa la, ay a la dapat hên ihiyay ya ahawa la, no labay lan lalaki hên mihundo ya pamilamo la. ¹⁴ Gawan an-itad ni Apo Namalyari hên malinis, ya ahawa la, ya ayn pon paniwala kan Apo Jesu-Cristo, gawan ha pakikimiha la ha ahawa lay ampaniwalay na. No alwa dayin pêtêg ya habayto, ay a na hila dayin itad hên malinis ni Apo Namalyari ya anak la, noa, ha kaptêgan ay an-itad na hilan malinis. ¹⁵ Noa, no main a pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya labay hên mamihiyay hên ahawa la, ay paulayan yo hila. Ha êmbayro, ay pareho hilay nan nanad ayn ahawa. Ta labay ni Apo Namalyari ya ayn gulo ha pamimiyay tamo. ¹⁶ Kayno hikaw ya ampaniwalay na kan Apo Jesu-Cristo, ay mag-in dann, ta êmên ya ahawa yo ay maniwala etaman kan Apo Jesu-Cristo.

Hinoman ya pamimiyay ya naidigalo hên Panginoon kantamo, ay habaytoy dapat tamon ihundo

¹⁷ Êmbayro man, ay hi Panginoon ya namidigalo kantamo hên tsi-tsi-ihan pamimiyay, haka dapat ihundo tamoy habayto, hinagyat na kitamo man ni Apo Namalyari hên magpalokop kana. Habayto ya an-iutoh ko ha ay-atoman ya main patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon. ¹⁸ No alimbawa ta nag-in Cristiano hilay kapareho kon Israelita, ya impatuli hên hato, ay a la dapat ikarêng-êy ya impatuli hila. Êmbayro etaman, no nag-in Cristiano hilay a pon impatuli, ay paan hilay nan patuli. ¹⁹ Maalagá ya pamanhumonol ha utoh ni Apo Namalyari, alwan ya pamanhumonol ha manan ugali naên Israelita, nanad ha patuli. ²⁰ No ay-êmên ya pamimiyay tamo, hên bayo kitamo nagpalokop kan Apo Jesu-Cristo, ay êmên tana bayro ya pamimiyay tamo amêhên ha nagpalokop kitamina kana.

²¹ No alimbawa, ta ipoh kitamo hên nagpalokop kitamo kan Apo Jesu-Cristo, ay ihundo tamo ya pangaipoh tamo. Noa, no labay lan amo tamo, ya ibuhan la kitamo ha pangaipoh, ay makaalíh kitamina bayto ha pangaipoh tamo. ²² Ta hilay ipoh ya nagpalokop kan Apo Jesu-Cristo, ay nanad imbuan, agyan ipoh hila pon hên tawo. Êmbayro etaman, hikitamoy alwan ipoh, ya nagpalokop kan Apo Jesu-Cristo, ay mag-in kitamon nanad ipoh ni Apo Jesu-Cristo ta huyuên tamo ya. ²³ Gawan hikitamoy nagpalokop kan Apo Jesu-Cristo, ay binayaran kitaminan daya ni Apo Jesu-Cristo. Kabay paan kitamon paipoh ha kaatag. ²⁴ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, hinoman ya pamimiyay tamo, hên a kitamo pon nagpalokop

kan Apo Jesu-Cristo, ay kailangan ihundo tamo ya habayto, hên main pamakilamo kan Apo Namal-yari.

Ya kotang ya tungkol kanlan ayn ahawa

²⁵ Amêhên, patêl ko ha Panginoon, hikaw etaman ya ayn ahawa, ay ayn akon utoh ya ubat ha Panginoon ya tungkol di. Noa, gawan ha hikoy mihay mapaypaniwal-an hên Panginoon, ay aralan kataw ha ingalo na. ²⁶ Gawan ha kairapan amêhên, ya mangêd, ay paan pon maki-ahawa. ²⁷ Hikaw ya lalaki, no main kaw hên ahawa, ay paan yo hilan ihiyay. Haka no ayn kaw êt hên ahawa, ay paan kaw pon makiahawa. ²⁸ Noa, no makiahawa kaw, ay alwan kasalanan ya habayto. Êmbayro etaman kanlan dalaga, ay alwan kasalanan no makiahawa hila. Noa, labay kon midayo kaw ha kairapan ya angkaranasan lan nipag-ahawa.

²⁹ Êmên ya di ya labay kon mamwangan yon patêl ko ha Panginoon: Pêrad tanay panaon para huyuên ya Panginoon. Kabay paubat amêhên, ay dapat huyuên lan nipag-ahawa ya Panginoon hên nanad kanlan ayn ahawa. ³⁰ Hikaw ya ampaglungkot, ay ihundo yoy pamaghuyo yo ha Panginoon hên ahina ampagabala kamoyu ya an-ikalungkot yo. Hikaw etaman ya main ikahigla, ay ihundo yoy pamaghuyo yo hên ahina ampagabala kamoyu ya an-ikahigla yo. Hikaw ya main hinaliw, ay ihundo yoy pamaghuyo yon nanad hên ayn kamoyu ya hinaliw yo. ³¹ Paan tamon ubuhên ya hêkaw tamo ha hinoman di ha luta. Ta ahina hên mabuyot ya hata luta.

³² A ko labay ya maabala kaw. Hikitamoy lalaki, ya ayn ahawa, ay maiubuh tamoy hêkaw tamo ha ikahigla hên Panginoon. ³³ Noa, hilay lalaki, ya main ahawa, ay maubuh ya hêkaw la di ha luta, no ay-ê mê n lan mapahigla ya ahawa la, ³⁴ kabay loway an-hipên la. Êmbayro êt etaman hilay babayi ya ayn ahawa, haka hilay dalaga pon. Maiubuh lay sarili la ha pamaghuyo ha Panginoon. Noa, ya ampansinên lan babayi ya nag ahawa, ay tungkol di ha luta, ta labay lan mapahigla lay ahawa la.

³⁵ Anhabiên koy habaytsi kamoyu ha ikakangêd yo. Alwan ha an-igpitan kataw. Labay kon bêngat ya ayn makaabala kamoyu ha hêpat haka mangêd ya pamaghuyo yo ha Panginoon.

³⁶ Tungkol etaman ha mikabaan, ya ampikakono no ihundo lay kasal la, ay habaytsi ya aral ko kanla: no ya ihip hên lalaki ay nakapêptêng ha kabaan na, ay kailangan ihundo lay kasal la. Alwan kasalanan ya habayto, ta napikasundo hilay nan mikasal. ³⁷ Noa, no ayn ha nakêm hên lalaki ya makiahawa, ta main yan pamagpigil ha sarili na, ta tinalagá nay na ya a ya makiahawa, ay mangêd ya paan hilay nan makiahawa. ³⁸ Kabay mangêd ya mag-ahawa, noa, ya mangêd pon, ay paan mag-ahawa.

³⁹ Hilay babayi ya main ahawa, ay dapat makilamo ha ahawa la, kaban angkabiyay hila pon. Noa, no matsi ya ahawa la, ay malyari hilan makiahawa ha hinon labay la, no kapareho lan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. ⁴⁰ Noa, ihip ko, ay mahigla hila no paan hilay nan makiahawan

oman. Haka muwang ko, ay atsi kangko etaman ya Espiritu ni Apo Namalyari.

8

Ya pamangan ya imparaêp ha ansimbaên lan kaatag

¹ Amêhên, patêl ko ha Panginoon, ipalinaw ko kamoyu ya tungkol ha pamangan ya imparaêp ha arapan lan ansimbaên lan kaatag.

Ya balang miha kantamo ay main kamwangan. Ya kamwangan ay mangihobohob kantamo hên mag-in mapagmatag-ay. Noa, no milulugud kitamo, ay ampataniêhên tamoy kapareho tamo. ²No êndat tamo ya hukad ya kamwangan tamo, ay a tamo awud muwang ya main kitamo pon hên dapat mamwangan. ³Noa, kilala ni Apo Namalyari ya balang ampanlugud kana.

⁴Amêhên, pakibatan koy kotang yoy tungkol ha pamangan ya imparaêp ha ansimbaên lan kaatag, ya rebulto, ya alwan pêtêg ya diyos. Muwang tamo ya ayn hilan pukat, ta mimihay Diyos haka yabay ya hi Apo Namalyari. ⁵Mal-at man ya alwan pêtêg diyos ya anhabiên la, ya atsi kano ha langit haka ha luta, ya êndat lan pêtêg hên diyos haka panginoon, ay ⁶para kantamon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay mimihay Diyos. Yabay ya hi Apo Namalyari ya Tatang tamo, ya nanyag hên kaganawan. Ampamiyay kitamo ta êmên humuyo haka magsimba kana. Mimihay Panginoon tamo. Yabay ya hi Apo Jesu-Cristo ya kalamo ni Apo Namalyari hên nanyag hên balang hino, haka hiyay namiúmang kantamo kan Apo Namalyari.

⁷Noa, main ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ya a ampakaintindi ya mimiha ni Apo Namalyari ya main kapangyarihan, ta sanay hilay na ha alwan pêtêg ya diyos ya mana lan ansimbaên, haka êndat la pon ya main hilan hêkaw. Kabay no mangan hilan imparaêp kanlan habayto, ay ampanyag hilan bawal ha konsinsya la. ⁸Noa, alwan pamangan ya makapiúmang kantamo kan Apo Namalyari. Ayn kana no mangan kitamon imparaêp o no a tamon kaên ya habayto.

⁹Noa, kaillag kitamo ta agyan ayn pamangan ya bawal kantamo, ay kayno hikitamoy mag-in pangubatan kasalanan hên kaatag, ya ampag-alangan pon no binawal ni Apo Namalyari ya mangan hên imparaêp ha alwan pêtêg ya diyos. ¹⁰Hikaw ya ampakaintindi ya ayn pamangan ya bawal, ay paan kaw bat hên mangan hên imparaêp ha arapan hên alwan pêtêg ya diyos. Kayno main makahêlêk kamoyu ya ampag-alangan pon no binawal ni Apo Namalyari ya habayto, haka matukso hilan mangan hên bawal ha konsinsya la. ¹¹Kabay gawan ha pamangintindi yo, ya ayn pamangan ya bawal, ay nakadyag kasalanan hilay patêl tamo ha Panginooon ya ampag-alangan pon no binawal ni Apo Namalyari ya mangan hên imparaêp ha alwan pêtêg ya diyos. Hila man ay patêl tamo ha Panginooon ya inligtas gawan ha kamatsan ni Apo Jesu-Cristo. ¹²Gawan nangan kaw hên habayto, ay nakadyag kaw hên kasalanan kanlan ampag-alangan pon, no pêtêg nan binawal ni Apo Namalyari ya mangan hên imparaêp ha alwan pêtêg ya diyos, haka nakadyag kaw hên

kasalanan kan Apo Jesu-Cristo. ¹³ Kabay para kangko, no mikasalanan hilay ampag-alangan pon no binawal ni Apo Namalyari ya mangan hên imparaêp ha alwan pêêtêg ya diyos, gawan ha ampangan akon imparaêp, ay a kina kaên ya habayto, ta êmên hila a mikasalanan ya patêl ko ha Panginoon.

9

A ya nanggamit hên karapatan na ha pangaapostol na hi apostol Pablo

¹ Yarin ayn akon karapatan hên manyag hên hinon labay kon daygên, ya a mantan ha kasalanan! Yarin alwa kon mantêg apostol hên Panginoon tamon Jesu-Cristo!* Yarin a ko ya nahêlêk! Hikaw bay ya tistigos ya hikoy mihay tagahuyo na, ta naniwala kaw kana hên nanoro ko kamoyu. ² Agyan a la kon ambalayên apostol hên kaatag, ay ayn ya habayto. Noa, hikaw, ay dapat muwang yoy na, gawan ha pakikimiha yo kan Apo Jesu-Cristo, ya ampamaptêg ha pangaapostol ko.

³ Habaytsi ya anhabiên ko kanlan ampamintas kangko. ⁴ Pakaihipên yo ya tungkulan hên mihay apostol. Yarin ayn kay hên karapatan hên pakanên hên antoroan naên! ⁵ No alimbawa ta main akon ahawa ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay yarin a ko ya magêtan no an-ipamwang ko ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo, nanad kanlan Pedro haka hilay patêl ni Apo Jesu-Cristo, ya anggêtan lay ahawa la ha anlakwên

* **9:1** Dyag 9:1-7.

la! ⁶ Yarin lo-lowa kay ni Bernabe ya ayn karapatan hên iubuh ya hêkaw naên ha panoro hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo! ⁷ Alimbawa, yarin ayn suweldo hilay hundaloh! Yarin a la pakinabangnan hên main tanaman, ya tagêy hên tanaman la! Yarin a pakinabangnan hên ampanayhay hên ayop ya ayop la!

⁸ Ya anhabiên ko ay alwan bêngat ugali tamo, noa, nakahulat etaman ha Kautuhan ya impahulat ni Apo Namalyari. ⁹ Êmên ya di ya nakahulat ha Kautuhan ni Apo Namalyari ya impahulat na kan apo Moises: “Alwa yon bawalên ya ayop yo hên mangan no anggamiên yo yan panggiêk.”† Yarin impahulat ni Apo Namalyari ya habaytsi gawan bêngat ha ayop! ¹⁰ Alwa! Ta hikay ya apostol, ya in-alimbawa na bayro. Hilay manyarol haka hilay manggapah ay maêngganan lay atag la. ¹¹ Ya panoro naên kamoyu ay nanad ha nangitanêm kay hên habi ni Apo Namalyari ha nakêm yo. Kabay main kay hên karapatan hên mananggap hên kailangan naên ha allo-allo. ¹² No hilay kaatag ya ampanoro kamoyu ay main maêngganan, ay hikay pon ya dapat main maêngganan, ta hikay ya nunan nanoro kamoyu.

Noa, a naên ginamit ya karapatan naên ha pangaapostol, ta tinêêh naên tana ya kairapan, ta êmên kay a mag-in habkol ha paniwala yo ha Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ¹³ Muwang yo bay, ya hilay pari ya ampaghuyo ha Templo, ay andyanan hên pamangan.‡ Haka

† **9:9** Deuteronomio 25:4. ‡ **9:13** Deuteronomio 18:1-4.

hilay ampaghuyo ha pamiulaman hên an-iatang kan Apo Namalyari, ay andyanan hên atag ha imparaêp. ¹⁴ Êmbayro etaman ya pan-iutoh hên Panginoon, ya hilay ampanoro hên Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ay dapat dyanan hên kaganawan kailangan la hên antoroan la. §

¹⁵ Noa, hiko, ay a ko ginamit ya karapatan ko ha pangaapostol. Haka a kataw anhulatan amêhên, ta êmên kikwan hawop yo. Mangêd ya matsi ko pon, kanan alihên kangko ya malyari kon ipagmahlay, ya a ko ampakikwa hên main ako man hên karapatan hên ênggan kamoyu. ¹⁶ A ko labay habiên ya an-ipagmahlay ko ya panoro kon Mangangêd ya Habi ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ta anhonolên kon bat ya in-utoh kangko. Kaingalo ko no a ko itoro ya hata Mangêd ya Habi, ya tungkol kan Apo Jesu-Cristo. ¹⁷ No alimbawa ta hiko ya namili hên mag-in mánoro hên habayto, ay manapol ako bayton suweldo. Noa, ampanoro ko gawan impatsiwala ni Apo Namalyari ya habaytoy pamanoro kangko. ¹⁸ Hino bayto ya makwa ko ha pagal ko? Ayn kaatag no alwan ya kahiglaan ko ha panoro hên Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo, hên ayn suweldo, main ako man karapatan hên mananggap hên suweldo.

¹⁹ Alwa kon ipoh hên hinoman ya tawo. Noa, nanad an-itad kon ipoh ya sarili ko ha balang miha, ta êmên ako hên makaakay hên mal-at ya tawo hên maniwalala kan Apo Jesu-Cristo. ²⁰ No kalamo ko hilay kapareho kon Israelita, ay an-

§ 9:14 Mateo 10:10, Lucas 10:7, 1 Timoteo 5:17.

pakilamo ko kanla hên mangêd, ta êmên ko hila maiakay kan Apo Jesu-Cristo. Êmbayro man ya ayn kina ha aypa hên Kautuhan ya impahulat ni Apo Namalyari kan apo Moises, ay anholôn ko pon ya habaytoy Kautuhan, ta êmên ko hila maiakay hên maniwala kan Apo Jesu-Cristo. ²¹ Êmbayro etaman, no kalamo ko hilay ayn ha aypa hên Kautuhan ni Apo Namalyari, hilay alwan Israelita, ay ampakilamo ko kanla, ta êmên ko hila maiakay kan Apo Jesu-Cristo. Ta no anholôn koy in-utoh ni Apo Jesu-Cristo, ay anholôn ko êt bayto ya Kautuhan ni Apo Namalyari. ²² No kalamo ko hilay alwan nakataniêh ha paniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay ampakilamo kon mangêd kanla, ta êmên ko mapataniêh ya paniwala la. Ampakilamo kon mangêd ha balang miha, ta êmên ko hila maiakay hên maniwala kan Apo Jesu-Cristo, hinoman ya kailangan kon daygên. ²³ An-ubuhên kon daygên ya habayto, ta êmên hiko man ay makapakiatag ha ingalo ya an-idin ni Apo Namalyari gawan ha Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo.

²⁴ Muwang tamo ya ha mihay hali-tagtágan ay ampakiwanan lan kal-atan ya primyo, noa, mimihan bêngat ya makakwan habayto. No ipantag tamoy pamanhumonol tamo kan Apo Jesu-Cristo ha mihay hali-tagtágan ya main primyo, ay dapat pakikwanan tamon huyuên mangêd hi Apo Namalyari, ta êmên tamo makwa ya primyo. ²⁵ Hilay ampammayu ha hali-tagtágan ay main pamagpigil ha sarili haka allo-allo hila hên ampakapagsanay, ta êmên la makwa ya mihay primyo ya tampol mahira. Noa, ya ampakikwanan tamon

anhumonol kan Apo Jesu-Cristo, ay ayn anggaan. ²⁶ Kabay nanad akon mihay ampuwayu ha hali-tagtágan, ya a ampihayahay ha dapat nan danan, ya ayn tégên ha puwayu hên angga ha milatêng ya ha pianggaan. Nanad ako etaman hên mi-hay boksingero, ya ampakatumbuk hên kailangan nan tumbukên. ²⁷ Main akon pamagpigil ha sarili ko, ta êmên ko a madyag ya karawakan kalabayan hên lawini ko. Ta kayno ubat kon impamwang ha kaatag no ay-ê mên makwa ya primyo, ay hiko pon êt ya a makakwa hên habayto.

10

Paan magsimba ha alwan pêtêg ya diyos

¹ Patêl ko ha Panginoon, main akon labay hên ipaihip kamoyu ya nalyari hên hatô ha ninuno naên hên Israelita, ha panaon ni apo Moises. Ha pamammita lan ubat ha bansan Egipto, ay naubuh hilan hinaninungan ni Apo Namalyari hên lêmm. Haka naubuh hilan namatah ha ambaêgên lan Dagat ya Naorit.* ² Ya pamangillag kanla hên ginêm, haka ya pamagbatah la ha Dagat ya Naorit ay, yabay ya nanad pangabawtismo la, ta êmên mamwangan ya anhumonol hila kan Moises. ³ Naubuh hilan nangan hên pamangan ya indin ni Apo Namalyari ya ubat ha langit.† ⁴ Haka naubuh hila etaman hên ninêm ha lanêm ya impaawah na ha bato. Ya alimbawa hên habaytoy bato, ay hi Apo Jesu-Cristo, ya mantêg lan kalamo ya nam-i kanla hên kailangan la.‡ ⁵ Êmbayro man,

* **10:1** Exodo 13:21, 22, Exodo 14:22-29. † **10:3** Exodo 16:35.

‡ **10:4** Exodo 17:6; Bilang 20:11.

ya kal-atan kanla ay a an-ikahigla ni Apo Namalyari, kabay pinatsi hila, haka ya but-o la, ay nikalat bayro ha kabalaha-balahan. §

⁶ Habaytoy nalyari kanlan ninuno naên Israelita, ay alimbawa haka aral kantamo. Paan tamon labayên ya karawakan hên alwan nanad kanlan ampanlabay hên alwa lan ikakangêd.* ⁷ Paan kitamon magsimba ha alwan pêêtêg ya diyos, hên êmên kanlan kaatag ninuno, hên hatô. Ta nakahulat ha kahulatan ni Apo Namalyari, ya wana, “Nipammikno hila hên nangan haka ninêm ha nagkaluto, haka nipaghayaw hila êt ha pamagpuri kanan habaytoy alwan pêêtêg diyos.”† ⁸ Paan kitamon manyag hadyay karawakan kalabayan lawini, hên êmên ha dinyag lan kaatag hên hatô, gawan dinyag lay habayto, ay pinatsi ya main lowampo boy tatlon libo ha mihay allo. ‡ ⁹ Haka paan tamon subukên ya Panginoon hên êmên ha dinyag lan kaatag hên hatô, hên pinatsi hila hên utan. § ¹⁰ Haka paan kitamon nagmulongan hên nanad ha dinyag lan kaatag hên hatô. Gawan ha nagmulongan hila ay impapatsi hila ni Apo Namalyari ha Anghel hên kamatsan.*

¹¹ Ya nalyari kanlan ninuno naên hên Israelita, ay alimbawa ha bawal hên daygên. Haka inhulat ya habaytsi ta êmên mag-in aral kantamo. Ta hatsi ya ampaidyanan tamoy luta ay main anggaan.

¹² Kabay hinoman kantamo ya ampanghip ya hiyay napah-êy ha paniwala, ay dapat kaillag, ta

§ **10:5** Bilang 14:29, 30. * **10:6** Bilang 11:4. † **10:7** Exodo 32:6. ‡ **10:8** Bilang 25:1-18. § **10:9** Bilang 21:5, 6. * **10:10** Exodo 12:23; Bilang 14:1-38, 16:41-49.

kayno matukso ya. ¹³ Ayn panubuk ya nilumatêng kantamo ya a pon dinanas hên kaatag. Tapat hi Apo Namalyari, haka a na paulayan hên subukan kitamo hên igit ha matêeh tamo, ta dyanan na kitamo hên hêkaw ta êmên mapagtêehan haka mahambut tamoy habayto.

¹⁴ Kabay anlugurên kon patêl, paan kaw magsimba ha alwan pêtêg ya diyos. ¹⁵ Magaling kaw hên ampanghip, kabay manimbangan kaw dayi ha anhabiên ko no pêtêg ya, o alwa. ¹⁶ Alimbawa, no magkomunyon kitamo, ay an-ipagpahalamat tamo ya daya haka lawini ni Apo Jesu-Cristo, ya pinangubatan hên pakikimiha tamo kana, haka ya pakikimiha tamon ampaniwala kana. Ya puto ay boo, ta êmên kitamo mapiaaêm.† ¹⁷ Mal-at kitamo man, ay nanad mimiha kitamo, gawan ha pakikimiha tamo ha pinakalawini ni Apo Jesu-Cristo, ya nanad ha puto ya boo, ya binih-il, ta êmên kaganawan tamo ay makaêkan.

¹⁸ Ihipên yon kapareho kon Israelita. Main hilan pakikimiha kan Apo Namalyari, no ampangan hilan an-iparaêp la kana.‡ ¹⁹ Ha pamawal ko kamoyu hên mangan hên imparaêp ha rebulto hên alwan pêtêg ya diyos, ay taganán alwan labay habiên ya main alagá ya habaytoy imparaêp. Êmbayro etaman, ay taganán ayn alagá ya alwan pêtêg ya diyos. ²⁰ Ha kaptêgan, ya aniparaêp lan a ampagpalokop kan Apo Namalyari ha arapan hên alwan pêtêg ya diyos, ay an-iparaêp

† **10:16** Mateo 26:26-28, Marcos 14:22-24, Lucas 22:19, 20.

‡ **10:18** Deuteronomio 14:22-27.

la ha nangarawak ya a angkahêlêk, ya kalamo ni Satanas, alwa kan Apo Namalyari. A ko labay ya main kaw hên pakikimiha kanlan nangarawak ya a angkahêlêk. § ²¹ Bawal hên magkomunyon ha arapan ni Apo Namalyari no ampangan haka ampinêm kaw hên imparaêp kanlan nangarawak ya a angkahêlêk. ²² No ihundo yoy pangan yo hên imparaêp kanlan nangarawak ya a angkahêlêk, ay ampaimonên yoy Panginoon. Yarin matakahan tamoy pamarusa ni Apo Namalyari!*

²³ Main ampaghabin madyag tamo ya hinon labay tamon daygên. Pêtêg ya habayto. Noa, main dyag ya alwan ha ikakangêd hên kapareho tamo. Haka ya kaatag ya dyag ay makahabkol ha pangakay hên kapareho tamo hên maniwala kan Apo Jesu-Cristo. † ²⁴ Dapat tamon daygên ya ikakangêd hên kapareho tamo, alwan bêngat ya ikakangêd hên sarili tamo.

²⁵ Malyari tamon kênaên ya hinoman ya kêna ya an-ihaliw la ha palengke hên ayn pag-alangan no imparaêp ha alwan pêtêg ya diyos ya habayto, ta êmên a yumagah ya nakêm tamo. ²⁶ Ta ayn bawal ya hinon maêkan, gawan nakahulat ha Kahulatan ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Ya luta haka ya atsi ha luta ay kanan Panginoon.” ‡

²⁷ Kabay, no hakyatên kitamo hên mangan ha bali hên a pon nagpalokop kan Apo Jesu-Cristo, ay mangan kitamo tana, hên paan kitamon mangotáng no imparaêp ya habayto ha alwan pêtêg ya diyos, ta êmên a yumagah ya nakêm tamo.

§ **10:20** Deuteronomio 32:17. * **10:22** Deuteronomio 32:21.

† **10:23** 1 Corinto 6:12. ‡ **10:26** Awit 24:1.

²⁸ Noa, no main maghabi kantamo, ya imparaêp ya habayto ha alwan pêtêg ya diyos, ay paan kitaminan mangan, ta êmên a mag-in habkol kanlan namihumbang kantamo, haka ta êmên a yumagah ya nakêm ²⁹ lan habaytoy namihumbang kantamo. Ta hinoy makwa tamo no ipalêkpêk tamoy karapatan tamo hên mangan hên habaytoy imparaêp, no êndat lan namihumbang ya kasalanan hên mangan habayto? ³⁰ Haka hino awud ya makwa tamo, no isadsad tamo hên mangan hên naipahalamat tamina kan Apo Namalyari, no pintaan kitamo hên habaytoy namihumbang kantamo? Ayn bay!

³¹ Ya dapat, ay ha pangan tamo, o pamminêm, o hinoman ya andaygên tamo, ay ihipên tamo ya ikapuri ni Apo Namalyari. ³² Dapat ayn mahêlêk ha pamimiyay tamo ya mag-in habkol ha pangakay hên hinoman hên maniwala kan Apo Jesu-Cristo, Israelita man o alwa. Haka paan kitamon manyag hên hinoman ya pangubatan hên matukso ya kapareho tamon ampaniwala kana. ³³ Daygên yo dayi ya andaygên ko. Ampakikwanan kon mapahigla ya balang miha ha kaganawan dyag ko. A ko antsikapên ya sarili kon ikakangêd. Ta antsikapên koy ikakangêd hên kalatan, ta êmên ko hila maiakay kan Apo Jesu-Cristo.

11

¹ Manungtung kaw kangko hên êmên ha panungtung ko kan Apo Jesu-Cristo.*

* **11:1** 1 Corinto 4:16, Filipos 3:17.

Ya mihay ugali ha pamagsimba, haka tungkol ha pagpalokop

² Andayêwên kataw ta anholôn yoy intoro ko kamoyu ha hinoman ya andaygên yo, haka anholôn yoy ugali ha pamagsimba ya intoro ko kamoyu. ³ Noa, labay kon maintindihan yo, ya balang lalaki, ay atsi ha lokop ni Apo Jesu-Cristo. Hilay babayi etaman, ay atsi ha lokop hên ahawa la. Hi Apo Jesu-Cristo etaman ay atsi ha lokop ni Apo Namalyari. ⁴ Kabay ha pamagsimba tamo, no alimbawa ta main lalaki ya nakabawmbong, ya ampanalangin, o ampamipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kana, ay ampam-in dêng-êy kan Apo Jesu-Cristo, ya ampanlokop kana. ⁵ Haka no alimbawa ta main babayi ya ayn bawmbong ya ampanalangin, o ampamipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kana, ay ampami yan dêng-êy ha ahawa nay ampanlokop kana. Nanad yan babayi ya kinalbo, ya kaparêng-êy. ⁶ No main babayi ya a mabay hên magbawmbong, ya mangêd, ay pakalbo ya tana. Noa, gawan kaparêng-êy hên pakalbo, ay dapat magbawmbong ya.

⁷ Hikitamoy lalaki etaman, ay paan magbawmbong, gawan hikitamoy panlêkan hên itsura haka tungkulan ni Apo Namalyari. Noa, hilay babayi ay panlêkan hên tungkulan hên lalaki, kabay dapat magbawmbong hila.† ⁸ Gawan hên dinyag ni Apo Namalyari, ya unan lalaki haka babayi, ya babayi ay dinyag ha tagyang hên lalaki. Alwan lalaki ya dinyag ha tagyang hên babayi. ⁹ A na etaman

† **11:7** Genesis 1:26-27.

dinyag ni Apo Namalyari ya lalaki ha ikakangêd hên babayi. Noa, dinyag nay babayi ha ikakangêd hên lalaki.† ¹⁰ Kabay dapat magbawmbong hilay babayi, kamwangan hên hilay ampagpalokop ha ahawa la, ta êmên hila man ya anghel ni Apo Namalyari, ay mamwangan, ya kamwang hilan mam-in galang ya hilay babayi. ¹¹ Êmbayro man, ha pakikimiha tamo ha Panginooon, ay kailangan lan babayi ya lalaki. Haka kailangan lan lalaki ya babayi. ¹² Gawan ya unan babayi ay dinyag man ni Apo Namalyari ha tagyang hên lalaki, ay paubat hên habayto, ay balang lalaki ay in-anak hên babayi. Haka hi Apo Namalyari ya ampan-gubatan hên balang miha haka ya kaganawan dinyag.

¹³ Amêhên, manimbangan kaw no hêpat ha mi-hay babayi hên magbawmbong no manalangin ya kan Apo Namalyari ha arapan hên kaatag! ¹⁴ Paubat hên haton lagi, ay atsi ha ihip hên tawo, ya kaparêng-êy ya lalaki ya makarang ya habot. ¹⁵ Noa, ikahampat hên babayi, no a na potohên ya habot na. Ta indin kana ni Apo Namalyari ya habayto hên pinakabawmbong na. ¹⁶ No labay yon makihubakan tungkol bayro, ay mahabi ko, ya habaytoy mana kinan ugali, haka manay nan ugali lan kapareho kon patêl ha Panginooon ya angkapi-tsi-tsipon ha kaatag ya logal.

Komunyon, ya pamangan ya in-utoh ni Apo Jesu-Cristo

(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

† **11:9** Genesis 2:18-23.

¹⁷ Ha humonol ya toro, ay a kataw malyarin dayêwên, gawan ya pami-tsi-tsipon yon patêl ha Panginoon, ay alwan ha ikakangêd yo, ta ha ikadawak yo awud ya habain. ¹⁸ Una, ay ipamwang ko kamoyu, ya nabalit-an ko, ya ayn kaw hên pakikimiha ha pami-tsi-tsipon yon patêl ha Panginoon. Siguro pêtêg ya nabalit-an ko. ¹⁹ Kailangan ya habayto, ta êmên mamwangan no hino kamoyu ya mantêg hên ampaniwala. ²⁰ Ha pami-tsi-tsipon yon patêl ha Panginoon, ay a yo ya awud an-hipên ha pagkomunyon yo, nanad ha in-utoh na kantamo. ²¹ Ta ha pangan yo, ay a kaw ampiêênggan. Ta main munan mangan haka minêm hên main kahibaan, kabay main hên ahina kaêkan haka ya kaatag ay ampipaglahing. ²² Yarin ayn kaw hên sarilin bali! Dapat mangan haka minêm kaw pon ha bali yo, ta êmên yo a hibaan ya lamo yo ha pami-tsi-tsipon yo hên magkomunyon. Dapat yon daygên ya habayto, ta êmên yo a musmusên hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, haka ta êmên yo a ipakarêng-êy ya mangairap. Hino pon ya mahabi ko kamoyu? Êndat yon dayêwên kataw? A ko!

²³ Intoro kina kamoyu, ya toro, ya tinanggap ko kanan Panginoon Jesus, ya êmên ya di: Ha yabin in-upit hi Panginoon Jesus, kaban ampangan ya hên kalamo na hilay labinloway tagahonol na, ay nandampot yan puto, ta ²⁴ impahalamat nay habayto kan Apo Namalyari, haka na pino-potoh, ta wana, “Habaytsi ya lawini ko, ya an-idin ko ha ikakangêd yo. Dapat panay yon daygên ya habaytsi, ta êmên yo ko maihipan.” ²⁵ Êmbayro êt,

hên nayari hilan nangumapon, ay nandampot yan pamminêman ya nag alak, ta wana, “Habaytsi ya daya ko ya nanad pinakapirma hên bayoy kahundoan ni Apo Namalyari, haka hilay pinili na hên mag-in kana. Inêmên yoy habaytsi, haka balang kaw minêm, ay dapat yo kon panêmtêmên.”[§] Êmbayro ya in-utoh ni Panginoon Jesus.

²⁶ Ta balang kaw magkomunyon, hên angga ha pag-orong na di, ay an-ipamwang yo ya natsi ya hi Panginoon Jesus. ²⁷ Kabay no bat kaw hên magkomunyon, hên alwan hêpat ya an-ihipên o ya andaygên yo, ay taganán mikasalahan kaw, ta andaygên yon ayn alagá ya lawini haka daya na. ²⁸ Kabay bayo kitamon magkomunyon, ay pakapoliahên tamoy nakêm tamo hên kikwan patawad ha nadyag tamoy kasalahan. ²⁹ Ta no a tamon ampaalagaan ya lawini hên Panginoon, ha pamagkomunyon tamo, ay parusaan kitamo. ³⁰ Kabay mal-at kamoyu ya ampaghakit haka ayn higlay lawini, haka main nanan natsi. ³¹ Noa, no pakapoliahên tamoy nakêm tamo, hên kikwan patawad ha nadyag tamoy kasalahan, bayo kitamo magkomunyon, ay a kitamo bayton parusaan hên Panginoon. ³² Noa, no amparusaan na kitamon Panginoon, ay an-itoyng na kitamo, ta êmên kitamo a mipalako ha impiyerno, hên kalamo lan a ampagpalokop kan Apo Namalyari.

³³ Kabay patêl ha Panginoon, no magkomunyon kaw, ay miênggan kaw. ³⁴ No anlonohên kaw, ay dapat mangan kaw pon ha bali yo, bayo kaw mi-tsi-tsipon ta êmên a kaw parusaan ni Apo Namal-

§ 11:25 Exodo 24:6-8.

yari. Ya tungkol ha kaatag ya labay kon ipamwang kamoyu, ay itoro ko tana ha paglatêng ko bahên.

12

Ya kagalingan, pamangintindi haka kaatag ya an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari

¹ Amêhên, hikaw ya patêl ko, ay labay kon mamwangan yoy kaptêgan ya tungkol ha an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari. ² Muwang yo, ya hên haton a kaw pon ampagsimba kan Apo Namalyari, ay angkaamuyot kaw hên magsimba ha rebulto hên alwan pêtêg ya diyos, ya a kahabi. ³ Kabay an-ipamwang ko kamoyu, ya no atsi kantamo ya Espiritu ni Apo Namalyari, ay a tamo maihumpa hi Apo Jesu-Cristo. Haka ayn makapaghabi, ya hi Apo Jesu-Cristoy Panginoon, no ayn kana ya Espiritu ni Apo Namalyari.

⁴ Hino-hino kay na hên ya galing haka pamangintindi ya an-idigalo hên Espiritu ni Apo Namalyari kantamo, noa, mimiha na ya ampamidigalon habayto. ⁵ Ya pamaghuyo tamo ay alwan pare-pareho. Noa, mimihay Panginoon ya ampaghuyuan tamo. ⁶ Alwan pare-pareho ya andaygên nan kapangyarihan ni Apo Namalyari ha biyay tamo, noa, mimiha na ni Apo Namalyari ya ubatan hên kapangyarihan ya atsi kantamo. ⁷ Ya balang miha kantamon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay andyanan nan Espiritu ni Apo Namalyari hên tsi-tsihan galing ha ikakangêd tamon angkapi-tsi-tsipon. Habaytsi ya galing ay ampamaptêg hên atsi kantamo ya Espiritu na. ⁸ Ya kaatag ay andyanan nan Espiritu hên galing hên

mamipamwang hên kamwangan ya ubat kan Apo Namalyari, haka ya kaatag, ay andyanan nan galing hên mamipamwang hên tungkol kan Apo Namalyari. ⁹ Ya kaatag ay andyanan nan makhaw ya paniwala ha kapangyarihan ni Apo Namalyari. Ya kaatag ay andyanan nan kapangyarihan hên ma-maalih hên hakit. ¹⁰ Ya kaatag ay andyanan nan kapangyarihan hên manyag kapapaépapah. Ya kaatag ay andyanan nan galing haka hêkaw nakêm hên mamipamwang hên an-ipaihip na kanla. Ya kaatag, ay andyanan nan kagalingan hên man-imbángan, ta êmên la mamwangan ya pêtêg ya indigalo na, o no ubat kanlan Satanas. Ya kaatag, ay andyanan nan kagalingan hên maghabi ha hino-hino kay na hên ya habi ya a tamo muwang. Haka kanlan kaatag êt, ay andyanan nan pamang-intindi, ta êmên la ipamwang ya impahabi na kanlan habaytsi. ¹¹ Mimiha nan Espiritu ni Apo Namalyari ya ampamidigalo hên habayto. Hiyay ampam-i kantamon balang miha ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, hên tsi-tsihan galing ha labay nan idin.*

Ya kabooan lawini

¹² Ya lawini tamo ay kabooan hên ulo, mata, bitsih, haka mal-at pon ya pinilalamo. Agyan mal-at ya pinilalamo, ta êmên maboo ya lawini tamo, ay mimihay lawini tamo. Êmbayro etaman hi Apo Jesu-Cristo, haka hikitamoy kal-atan ya pinakalawini na.† ¹³ Ta binawtismoan kitamina ha Espiritu ni Apo Namalyari ya mimiha. Kabay nag-in kitamon kalamo ha pinakalawini ni Apo

* **12:11** Roma 12:6-8. † **12:12** Colosas 1:18.

Jesu-Cristo, Israelita kitamo man, o Griego kitamo, o ipoh kitamo man, o alwan ipoh, ta hinapatan kitamon mimihay Espiritu, yabay ya Espiritu ni Apo Namalyari.

¹⁴ Ya pamilalamo tamon patêl ha Panginoon ay maialimbawa ha mihay lawini, ya mal-at ya pinilalamo, ta êmên ya maboo. ¹⁵ Alimbawa, no habiên hên bitsih, ya alwa hila gamêt, kabay alwa hila kanon kalamo ha lawini tamo, ay agyan habiên lay habayto, ay taganán nakalamo hila ha lawini tamo. ¹⁶ Êmbayro etaman no alimbawa ta habiên hên têkk ya alwa hila mata, kabay alwa hila kanon kalamo ha lawini tamo, agyan êmbayro ya habiên la, ay taganán nakalamo hila ha lawini tamo. ¹⁷ No panay tanan mata, ya kabooan hên lawini tamo, ay hino bayto ya panggilam tamo? No panay etaman têkk ya kabooan lawini tamo, ay hino awud ya pandaêp tamo? ¹⁸ Taganán tinalagá ni Apo Namalyari ya kabooan lawini tamo ha mal-at ya pinilamo ta habaytoy kalabayan na. ¹⁹ Ay-ê mên maboo ya lawini tamo no ayn mal-at ya pinilalamo? ²⁰ Ha kaptêgan, kal-atan ya pinilamo, ta êmên maboo ya lawini tamo.

²¹ Alimbawa ha lawini tamo, ay a na dapat habiên hên mata tamo ha gamêt tamo, ya a hila kailangan. A na etaman dapat habiên hên ulo tamo ha bitsih tamo, ya a na hila kailangan. ²² Ya êndat tamon alwan maalagá ha lawini tamo, ay habaytoy taganán kailangan. ²³ Ya an-hipên tamo, ya alwan maalagá ha lawini tamo, ay habayto ya anhayhayên tamon mangêd. Haka ya an-ikarêng-êy ha lawini tamo, ay antagpênan

tamo. ²⁴ Noa, ya mangahampat ha lawini tamo, ay a tamon kailangan hên tagpênan. Binoo ni Apo Namalyari ya lawini tamo, ta êmên madyanan pamandayêw ya kailangan dayêwên. ²⁵ Kabay dapat main pakikimiha ya kabooan lawini tamo. Haka dapat mihahawop hilay pinilalamo. ²⁶ No angkairapan ya miha, ay angkairapan ya balang miha. No andayêwên ya miha, ay dapat mag-in ikahigla hên balang miha ya habayto.

²⁷ Ya labay habiên hên habayto, ay hikitamoo ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay nanad kabooan hên pinakalawini na, haka ya balang miha kantamo ay kalamo ha pinakalawini na. ²⁸ Kantamon ampaniwala kana, ay tinalagá ni Apo Namalyari hên dyanan kitamon tsi-tsihan galing ya ubat ha Espiritu na. Una, main kantamo ya dinyanan nan galing hên mag-in apostol na. Ikalwa, main kantamo ya dinyanan nan galing hên mag-in mámipamwang hên an-ipaihip na kanla. Ikatlo, ay main kantamo ya dinyanan nan galing hên mag-in mánoro hên habi na. Bayo main êt kantamo ya dinyanan nan galing hên manyag kapapaêpapah, haka kaatag ay dinyanan nan galing hên mamaalíh hên hakit. Main kantamo ya dinyanan nan galing hên manawop ha kapareho la. Main kantamo ya dinyanan nan galing hên mamaala, haka main kantamo ya dinyanan nan galing hên maghabi ha kaatag ya habi ya a la muwang.† ²⁹ Hikitamoo ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, ay alwan kaganawan apostol, alwan kaganawan hên mámipamwang hên

† 12:28 Efeso 4:11.

an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, alwan kaganawan hên mánoro hên habi na, alwan kaganawan hên main kapangyarihan hên manyag kapapaêpapah,³⁰ alwan kaganawan hên main kapangyarihan hên mamaalíh hên hakít, alwan kaganawan hên main galing hên maghabi ha kaatag ya habi ya a tamo muwang, haka alwan kaganawan hên main galing hên ipamulah ya labay habiên hên anhabiên la ha habi ya a la muwang.³¹ Kabay pakikwanan tamoy maalagáy galing ya ikakangêd tamo, haka ya ikakangêd hên kapareho tamo.

Amêhên, toroan kataw hên tungkol ha mangêd pon, ha hinoman ya galing ya indin kantamo.

13

Ya pamanlugud

¹ Makapaghabi kitamo man hên habi hên kaatag, haka habi lan anghel, no ayn kitamon panlugud ha kapareho tamo, ay nanad kitamon tonoy ya bat hên ampagtonoy hên ayn labay habiên. ² Malyarin main kitamon galing, ya ubat ha Espiritu ni Apo Namalyari, hên nanad ha pamipamwang hên an-ipaihip na kantamo. Malyari etaman hên main kitamon pamangintindi ha kaganawan a pon impamwang. Malyari êt hên main kitamon kaganawan kamwangan ya mamwangan lan tawo ya tungkol kan Apo Namalyari. Haka malyari ya main kitamon paniwala ya makhaw ya makapiálíh hên tawgtug. Noa, no ayn kitamon pamanlugud

ha kapareho tamo, ay ayn pukat ya habayto.*

³ Idigalo tamo man ya kaganawan pibandian tamo ha mangairap, haka paulayan tamo man hên ulamên† ya lawini tamo, no ayn kitamon pamanlugud ha kapareho tamo, ay a tamo mapakinabangnan ya dinyag tamo.

⁴ No mapanlugud kitamo, ay mapagtêêh kitamo, haka maingaloên kitamo. Alwa kitamo maridya, mapaglalang, o mapagmatag-ay. ⁵ No mapanlugud kitamo, ay alwa kitamon mapammusmus, maimot, mahuhulukên, o mapagtanêm hên hakit nakêm. ⁶ No mapanlugud kitamo, ay a tamo an-ikahigla ya karawakan. Noa, an-ikahigla tamoy kaptêgan. ⁷ No mapanlugud kitamo, ay matêêhan tamo ya hinon angkalyari, haka a maalíh ya tsiwala tamo ha kapareho tamo, a etaman maalíh ya pamangênggan tamon kangêran, haka matagalan tamo ya hinoman.

⁸ Ya galing ya an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari, ya nanad ha pamipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, ay main angga. Êmbayro êt ya galing hên mag-habi ha kaatag ya habi, ya a tamo muwang, ay main anggaan. Haka ya pamipamwang hên tungkol kana, ay main angga etaman. Noa, ya pamanlugud ay ayn angga, ⁹ ta ya kamwangan, ya tungkol kana, haka ya pamipamwang hên an-ipaihip na kantamo, ay kulang pon. ¹⁰ Noa, ha pamanlumatêng nan ganap ay maalíh ya main pamagkulang.

* **13:2** Mateo 17:20, 21.21; Marcos 11:23. † **13:3** o êmên main kitamon maipaglambung.

¹¹ Alimbawa, hên anak kitamo pon, ya ihip, pamangintindi, haka ya habi tamo ay nanad kanlan anak. Noa, gawan toa kitamina, ay inalíh tamina ya nanad ha pandaygên lan anak. ¹² Êmbayro êt kantamon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo. Ya kamwangan tamo, ya tungkol kan Apo Namalyari amêhên, ay kulang pon, nanad ha pamanlêk ha solamin ya naburarêg. Noa, lano, lumatêng ya allo, ay mahêlêk tamina hi Apo Namalyari, hên arap-arapan, hên ayn kulang, ta makilala tamo ya, hên nanad ha pagkakilala na kantamo.

¹³ Kabay hata tatlo ay ayn angga. Una, ya paniwala tamo kana, ikalwa ya pamangênggan tamo ha pamag-orong na hên mantan kantamo ha ampaidyanan na ha langit, haka ikatlo, ya pamilulugud tamo. Noa, ya pinakamangêd kanlan habaytoy tatlo ay yabay ya pamilulugud.

14

Ya kaatag pon ya tungkol ha an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari

¹ Mangêd ya pakikwanan tamon mag-in malugud. Pakaênggan tamo êt ya an-idigalo nan Espiritu ni Apo Namalyari, lalon-laloy na, ya galing hên mamipamwang hên an-ipaihip na kantamo. ² No ampaghabi kitamo ha kaatag ya habi, ya a tamo muwang, ay hi Apo Namalyarin bêngat ya kahabi tamo, gawan ayn kaatag ya makamulah ha anhabiên tamo ha kapangyarihan hên Espiritu na. ³ Noa, no mamipamwang kitamo hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, ay mag-in nananiêh ya paniwala lan ampanggilam,

maaralan hila, haka mahawpan hila hên magtêêh ha kairapan. ⁴ No ampaghabi kitamo ha habi, ya a tamo muwang, ay sarili tamon paniwalan bêngat ya ampataniêhên tamo. Noa, no mamipamwang kitamo hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, ay mapataniêh ya paniwala lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon. ⁵ Labay ko dayin makapaghabi kitamon kaganawan ha habi, ya a tamo muwang. Noa, mangêd pon ya mamipamwang kitamo hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo. Gawan maalagá pon ya habayto, kanan maghabi kitamo ha kaatag ya habi, ya a tamo muwang, maliban ha main mamipamulah hên anhabiên tamo, ta êmên mapataniêh ya paniwala lan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon.

⁶ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, no alimbawa ta maniraw ko bahên, ta maghabi ha habi, ya a tamo muwang, ay a yon mapakinabangnan ya habayto. Noa, no mamitoro ko hên habi ni Apo Namalyari, o mamipamwang kamoyu hên an-ipaihip na kangko, ay mahawpan kaw. ⁷ Êmbayro êt ha bulongudyong o ha gitara man ya antsig-tsigên, ya alwan usto ya pangatono, ay hinoy mapakinabangnan tamo, no a tamo maintindihan ya habayto! ⁸ Haka nanad etaman ha tambuyok ya ampatonoyên, no umpisan labanan, no alwan usto ya tonoy, ay ayn makapaglêan hên makilaban! ⁹ Êmbayro etaman ya pamaghabi tamo ha habi ya a tamo muwang, ay ayn makamulah hên anhabiên tamo, haka ayn bayton kapukatan ya habi tamo. ¹⁰ Mal-at ya habi bayri ha luta, haka

ya balang miha ay main labay habiên. ¹¹ Noa, no a tamo angkaintindihan ya anhabiên hên kahabi tamo, ay pareho kitamo hên a mapikakaintindi nanad kitamon dayuhan, ya ubat ha marayo ya bansa. ¹² Gawan ha labay-labay yon digaloan kaw nan Espiritu ni Apo Namalyari, ya una ya dapat yon pakikwanan, ay mapataniêh ya paniwala hên balang miha kamoyun patêl ha Panginoon, ya angkapi-tsi-tsipon.

¹³ Ha êmbayro, ay hikitamo ya ampaghabi ha kaatag ya habi, ya a tamo muwang, ay kailangan manalangin kitamo etaman, ya maipamwang tamo dayi ya anhabiên tamo. ¹⁴ Ta no ampanalangin kitamo ha habi ya a tamo muwang, ay ampanalangin ya espiritu tamo, noa, a mapakinabangnan hên ihip tamo ya panalangin tamo. ¹⁵ Hino bayto ya dapat tamon daygên? Ya daygên tamo ay manalangin kitamo, haka magkanta kitamo ha espiritu tamo ha kaatag ya habi. Dapat kitamo êt hên manalangin, haka magkanta ha mantêg habi tamo, hên gamitên ya ihip tamo. ¹⁶ Ha pagpahalamat tamon panalangin kan Apo Namalyari, ha kaatag ya habi, ayn makapaghabin, “Amen.” gawan a la angkaintindihan ya anhabiên hên espiritu tamo. ¹⁷ Agyan ampagpahalamat kitamo ha kaatag ya habi, ay habayto ay a mapakinabangnan hên kapareho tamo, ha pamataniêh hên paniwala la no a la angkaintindihan.

¹⁸ Ampahalamatan ko hi Apo Namalyari, ta ampakapaghabi ko ha habi, ya a ko muwang, hên igit kamoyun kaganawan. ¹⁹ Noa, ha pami-tsi-tsipon tamon patêl ha Panginoon, ay mangêd pon, ya

maghabi kitamon li-limay habi ya angkaintindihan, ya makab-in aral, kanan libo-liboy habi ya a angkaintindihan. ²⁰ Patêl ko ha Panginoon, ha tungkol di, ay paan kaw mag-in kaihip hên anak. Malyari yon tuwarên ya anak, ya ayn muwang ha karawakan. Noa, ya pamanghip yon tungkol di, ay dapat mag-in nanad ihip lan manakêm. ²¹ Êmên ya di ya nakahulat ha Kahulatan ya impahulat ni Apo Namalyari, “Mamiutoh akon tawo ya ubat ha kaatag ya bansa, ya ampaghabi hên kaatag ya habi, ta êmên manggilam hilay Israelita. Noa, agyan iutoh ko hilay maghabi kanla ha kaatag ya habi, ay a hila manggilam.”* ²² Di ha kahulatan ay mamwangan tamo ya galing hên maghabi ha habi, ya a tamo muwang, ay indin ni Apo Namalyari êmên mamwangan lan a pon ampaniwala kana, ya kapangyarihan na. Noa, ya galing hên mamipamwang hên an-ipaihip na kantamo, ay para mapataniêh ya paniwala tamon ampaniwalay na.

²³ Kabay ha pami-tsi-tsipon tamon patêl ha Panginoon, ay dapat main mamipamulah hên an-habiên tamo ha habi ya a tamo muwang. Ta kayno main maniraw, ya main kalamoy a pon ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo, haka no ayn mamipamulah, ta bat kitamon mipaghabi ha habi ya a tamo muwang, ay habiên la tana ya murit kitamo. ²⁴ Noa, no ha pami-tsi-tsipon tamo, ay an-ipamwang tamo ha mantêg habi tamo ya an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, ay mamwangan lan habaytoy naniraw ya makasalanan hila.

* **14:21** Isaias 28:11-12.

²⁵ Mahawangan bayto ya kaihipan la, haka hila mandoko hên kikwan patawad ha nadyag lay kasalanan, haka la simbaên hi Apo Namalyari, ya wanla, “Pêtêg awud, hi Apo Namalyari ay atsi di hên kalamo yo.”

Dapat alwan magulo ya pami-tsi-tsipon lan ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo

²⁶ Patêl ko ha Panginoon, labay kon habiên, ya no mi-tsi-tsipon kitamo hên magsimba kan Apo Namalyari, ay dapat ya kaganawan dyag tamo, ay mamataniêh hên paniwala lan angkapi-tsi-tsipon. Main magkanta, main manoro, main màmipamwang hên habi ni Apo Namalyari, main maghabi ha habi, ya a tamo muwang, haka main etaman mamipamulah hên hinabi lan habayto.

²⁷ No main maghabi ha habi ya a na muwang, ay hukad ya lowa o tatlo ya mibanoh, haka kailangan main mamipamulah hên hinabi lan habayto. ²⁸ No ayn bayro ya mamipamulah hên hinabi la, ay paan hilan maghabi ha pami-tsi-tsipon lan patêl ha Panginoon, ta maghabi hila tana kan Apo Namalyari ha nakêm la. ²⁹ Tungkol etaman kanlan màmipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kanla, ay lowa o tatlo etaman ya mibanoh, ta dapat manimbárgan lan kaatag ya nagilam la, no ubat kan Apo Namalyari, ya habayto o alwa. ³⁰ No main kaatag pon ya main labay hên ipamwang, ya ubat etaman kan Apo Namalyari, kaban ampaghabi ya miha, ay dapat tunggên pon ya hatoy ampaghabi, ta êmên ya makahabi ya miha. ³¹ Hikitamo ya angkapi-tsi-tsipon ay maubuh hên malyarin miha-mihan

mamipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kantamo, ta êmên maubuh kitamon matoroan, ta êmên mapataniêh ya paniwala tamo. ³² Hila man ya mámipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kanla, ya dinyanan nan dapat habiên, ay kailangan mibabanoh hên mag-habi. ³³ Taganán a na labay ya main gulo ha pami-tsi-tsipon tamon patêl ha Panginoon.

Ya dapat ugaliên di, ay nanad ha andaygên ha balang pami-tsi-tsipon lan pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana. ³⁴ Kailangan patêkbêk hilay babayi. Bawal kanlan maghabi ha pami-tsi-tsipon, ta nakahulat ha Kautuhan naên hên Israelita, ya bawal kanlan babayi hên mamaala. ³⁵ No main hilan labay mamwangan, ay dapat kotangên lay ahawa la, no lumatêng hila ha bali la. Kaparêng-êy hên maghabi ya babayi ha lalên pagtsiponan ha oras hên pamagsimba.

³⁶ Yarin ubat kamoyu ya habi ni Apo Namalyari? O êndat yon hikaw bêngat ya ampakamwang hên tungkol kan Apo Namalyari? ³⁷ Hinoman ya ampangihip, ya hila ay mámipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kanla, haka hinoman ya ampangihip ya hila ay an-akayên hên Espiritu ni Apo Namalyari, ay dapat lan balayên ya habaytsi ya hulat ko kamoyu, ay pêtêg ya utoh ni Apo Namalyari. ³⁸ Ya a ampamansin hên habaytsi, ay alwa yon pansinên.

³⁹ Kabay, patêl ha Panginoon, hangarên yo ya mag-in mámipamwang hên an-ipaihip ni Apo Namalyari kamoyu, noa, paan yo hilan bawalên ya ampaghabi ha kaatag ya habi, ya a tamo muwang.

40 Dapat hêpat haka ayn gulo ya kaganawan dyag yo ha pami-tsi-tsipon yo.

15

Ya panga-biyay oman ni Apo Jesu-Cristo

¹ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, amêhên, ay an-ipaihip ko kamoyu ya Mangêd ya Habi ya impamwang ko kamoyu, ya ginilam yo, ya ampaniwal-an yoy na. ² Habaytsi ya Mangêd ya Habi tungkol kan Apo Jesu-Cristo, ya impamwang ko kamoyu, ay makapiligtas kantamo ha parusa, no ihundo tamoy mantêg ya paniwala tamo.

³ Habaytsi ya intoro ko kamoyu, ya impamwang kangko, ay maalagá ha kaganawan intoro ko. Yabay ya, hi Apo Jesu-Cristo ay natsi ta êmên mapatawad ya kasalanan tamo. Nalyari ya habayto hên nanad ha nakahulat ha Kahulatan ya impahulat ni Apo Namalyari.* ⁴ In-ilbêng hi Apo Jesu-Cristo, haka ha ikatlon allo, ay biniyay yan oman hên nanad ha nakahulat etaman ha Kahulatan ya impahulat ni Apo Namalyari.† ⁵ Nagpahlêk ya kan Pedro, bayo nagpahlêk ya etaman kanlan kaatag ya tagahonol na, hên kalamo la hi Pedro.‡ ⁶ Bayo nagpahlêk ya etaman ha maigit pon ha liman gatoh ya patêl ha Panginoon ya naka-tsipon. Malat kanla, ay angkabiyay pon. Noa, ya kaatag kanla ay nunay na ha ikalwan biyay. ⁷ Nagpahlêk ya êt kan Santiago, bayo nagpahlêk yay na êt oman kanlan apostol na, hên naka-tsipon hilangan.

* **15:3** Isaias 53:5-12. † **15:4** Awit 16:8-10; Mateo 12:40; Dyag 2:24-32. ‡ **15:5** Mateo 28:16-17; Marcos 16:14; Lucas 24:34,36; Juan 20:19.

⁸ Hiko etaman, ay pinagpahlêkan nay na êt ha katatawlian, hên a ko an-hipên. § ⁹ Anhabiên koy habaytsi ta ha kaganawan apostol, ay hikoy pinaka-maaypa, haka a ko dayin baêgên apostol gawan pinairapan ko hilay ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo.* ¹⁰ Êmbayro man, gawan ha ayn kapantag ya ingalo ni Apo Namalyari, ay hikoy nag-in apostol. A nahayang ya ingalo na kangko. Ta gawan habaytoy ingalo na, ay nagpagal ako hên igit pon kanlan kaatag ya apostol, ha pami-pamwang hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo gawan ha ingalo na kangko, alwan gawan ha sarili kon hêkaw. ¹¹ Ubat kanla man o ubat kangko, ay pareho kay hên ampamipamwang hên tungkol kan Apo Jesu-Cristo ya pinaniwal-an yo.

Ya tungkol ha pangoman pangabiyay lan natsi

¹² Amêhên, gawan ha an-ipamwang ya hi Cristoy biniyay oman, ay dapat ayn kantamon maghabin a biyayên oman ya hilay natsi. ¹³ Ta no a hila biyayên oman, ay labay habiên, a biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo. ¹⁴ Ta no a ya biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo, ay ayn kay hên ipamwang kamoyu, haka ayn kaw hên paniwal-an. ¹⁵ No a ya biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo, ay ampaglaram kay hên tungkol kan Apo Namalyari, ta hinabi naên ya biniyay nan oman hi Apo Jesu-Cristo. Noa, no pêtêg ya a biyayên oman ya hilay natsi, ay a na bayto biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo. ¹⁶ Ta no a biyayên ya hilay natsi, ay a ya biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo. ¹⁷ Haka

§ 15:8 Dyag 9:3-6. * 15:9 Dyag 8:3.

no a ya biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo, ay alwan pêtêg ya paniwala tamo, haka a kitamo bayto pinatawad ha kasalanan tamo. ¹⁸ No a ya biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo, ay labay habiên a pinatawad ya kasalanan lan natsi ya naniwala kana, ta nipalako hila ha impiyerno. ¹⁹ No ya pamangênggan tamo kan Apo Jesu-Cristo, ay para din bat ha biyay tamo ha luta, ay taganán ayn kapaingalo no alwan hikitamo.

²⁰ Noa, ha kaptêgan, ay biniyay oman hi Apo Jesu-Cristo. Kabay muwang tamo ya biyayên oman ya hilay natsi. ²¹ No ay-êmên nagkamain hên kamatsan gawan kan Adan, ya unan tawo, ay êmbayro êt ya pangabiyay oman, ay gawan kan Apo Jesu-Cristo, ya nag-in tawo. ²² Kaganawan tamo ay matsi gawan kan Adan. Êmbayro êt, gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo, ay mabiyay kitamon oman. ²³ Noa, tsi-tsihan biyayên oman. Nuna hi Apo Jesu-Cristo. Haka ha pag-orong na di, ay biyayên nay nagpalokop kana, ²⁴ bayo lumatêng baytoy anggaan, hên idin nay na kan Apo Namalyari ya Tatang tamo, ya tungkulan nan mamaala panga-ubat nan hambutên ya kaganawan kapatsi na, ya hilay ampamaala, haka hilay main kapangyarihan. ²⁵ Ta taganán, kailangan hên mamaala hi Apo Jesu-Cristo angga ha mahambut ya balang kapatsi na.† ²⁶ Ya tawlin kapatsi, ya hambutên na, ay kamatsan, ²⁷ ta êmên ya di ya nakahulat ha Kahulatan‡ ni Apo Namalyari, “Impahuko kana ni Apo Namalyari ya kaganawan ya dinyag.” Muwang tamo ya a na impahuko ni

† 15:25 Awit 110:1. ‡ 15:27 Awit 8:6.

Apo Namalyari ya sarili na kan Apo Jesu-Cristo, gawan impahuko nan bat kan Apo Jesu-Cristo ya kaganawan ya dinyag na. ²⁸ Noa, no naubuh hên impahuko ya balang hino kan Apo Jesu-Cristo, ya Anak ni Apo Namalyari, ay hi Apo Jesu-Cristo man, ay paihuko ha kapangyarihan ni Apo Namalyari ya namahuko hên balang hino kan Apo Jesu-Cristo, ta êmên hi Apo Namalyari ya taganán mamaala ha balang hino.

²⁹ Orongên tamon ihipên ya main taganán pangabiyay oman. Hila man ya ampabawtismo hên oman para kanlan natsi ya a pon binawtismoan, ay ampamaptêg, hên ampaniwala hila ha pangabiyay oman. ³⁰ Yarin bat kay panay hên paipasubo ha kairapan, no a hila biyayên oman ya hilay natsi! ³¹ Allo-allo, pêrad ako ta dayin natsi. Anhabiên koy habayto ta hikaw ya patêl ko ha Panginoon, ya an-ipagmahlay ko, hên gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo, ya Panginoon tamo. ³² Main taganán pangabiyay oman. Kabay di ha balayan Efeso, ay matêêh koy kapalimoy pamakihubak, ya nanad ha pamanlumaban ha ayop ya makamatsi. No ayn pangabiyay oman, ay a kina dayin lumaban ta honolên ko tanay hata kahabian, ya wana, “Magpakapda kitaminan mangan, haka minêm ta ayn kitamon maêngganan ya ubat kan Apo Namalyari.”§

³³ Paan yon lokoên ya sarili yo ta pêtêg ya habaytsi ya humonol ya kahabian ya wana, “No makilamo kitamo kanlan mapanyag karawakan,

§ 15:32 Isaias 22:13.

ay manwad kitamo kanla.” ³⁴ Magpakatino kaw, haka talibatokan yoy karawakan. Ya kaatag kamoyu, ay alwan pêêtég ya pamakakilala kan Apo Namalyari, haka habaytoy dapat yon ikarêng-êy.

Ya mag-in lawini tamo ha pangabiyay hên oman

³⁵ Main mangotáng ya wanla, “Ay-êmên nan biyayên oman ni Apo Namalyari ya hilay natsi? Ay-êmên ya lawini tamo bayto?” ³⁶ Paan kitamon mag-in ayn minúwang. Nanad êt bêngat hên but-o hên tanaman ya kailangan hên itanêm ha luta bayo ya mabiyay oman. ³⁷ Ya an-itanêm tamo ay but-o. Noa, no tumubo yay na ay alwa yay nan but-o, ta mag-in tanaman yay na. ³⁸ Noa, atsi kan Apo Namalyari no hinoy mag-in lawini hên hino-hinon but-o. ³⁹ Alwan pare-parehoy laman hên dinyag na. Mihay laman tamo. Mihay laman hên kênan lanêm. Miha ya laman hên manok lalê haka ya kaatag pon ya ayop.

⁴⁰ Main dinyag ya panluta haka main etaman dinyag ya panlangit. Mihay kahampatan hên dinyag ya panluta, haka kaatag ya kahampatan hên dinyag ya panlangit. ⁴¹ Mihay kahampatan hên hênag allo, haka kaatag ya kahampatan hên hênag hên buwan. Miha pon êt ya kahampatan hên hênag hên bêtêwên. Haka hilay bêtêwên ay tsi-tsihan kahampatan hên hênag.

⁴² Êmbayro etaman ya lawini tamo amêhên, ay alwan pareho ha lawini lan biyayên oman ni Apo Namalyari, ta ya bangkay ya an-iilbêng ay anggumata. Noa, ya lawini ya biyayên oman ay ahina hên gumata. ⁴³ Ya bangkay ya an-iilbêng ay alwan

mangahampat haka ayn hilan alagá. Noa, ya lawini ya biyayên oman, ay mag-in mahampat haka makhaw. ⁴⁴ Ya in-ilbêng ay lawini ya panluta. Noa, ya lawini ya biyayên oman, ay mag-in lawini ya panlangit. Gawan main lawini ya panluta, ay main etaman lawini ya panlangit. ⁴⁵ Ta nakahulat ha Kahulatan ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Ya unan tawo ya dinyag, ay hi Adan, ya biniyay ni Apo Namalyari hên dinyanan hên kaélwa.” Noa, hi Apo Jesu-Cristo, ya Taga-Langit, ya In-anak Tawo, ay dinyanan hên Espiritu ni Apo Namalyari hên lawini ya panlangit. Hi Apo Jesu-Cristo ya mam-in biyay ya panlangit.* ⁴⁶ Munay lawini ya panluta, bayo lanoy na ya lawini ya panlangit. ⁴⁷ Hi Adan, ya unan tawo, ay ubat ha luta, ta luta ya ginamit ni Apo Namalyari ha pamanyag kana. Noa, hi Apo Jesu-Cristo, ya maialimbawa ha ikalwan Adan, ay taga-langit. ⁴⁸ Hikitamoy kaapo-apoan ni Adan, ay panluta ya lawini tamo. Noa, hilay makapikilako lano ha langit, ay mag-in panlangit, hên nanad kan Apo Jesu-Cristo ya taga-langit. ⁴⁹ No ay-êmên kitamoy nanad kan Adan amêhên, ay êmên bayro etaman ay mag-in kitamo hên nanad kan Apo Jesu-Cristo lano.

⁵⁰ Hikaw ya patêl ko ha Panginoon, hata lawini tamo, ya main laman haka daya ay alwan panlangit. Ta hata lawini ya main anggaan, ay a makapakiatag ha biyay ya ayn anggaan.

⁵¹ Pakagilamên yo ya habaytsi ya kapapaêpapah ya impamwang ni Apo Namalyari: Pag-orong ni Apo Jesu-Cristo, ay main yan malatêng ya angk-

* **15:45** Genesis 2:7.

abiyay di ha luta. Hila, haka hilay nunan natsi, ay bayoên na ngan. ⁵² Namakonkaynaman, ha mihay karêrêpan mata, ha tonoy hên tambuyok, ay omanên biyayên ya hilay natsi, ta hilay dyanan hên lawini ya ahina matsi hên angga-angga.† ⁵³ Ta tinalagá ni Apo Namalyari ya hata lawini tamo, ya main kamatsan haka anggumata, ay hagilyan hên lawini ya ayn kamatsan ya ahina gumata. ⁵⁴ Kabay, no nahagilyan ya main kamatsan, hên ayn kamatsan, ay matupad ya nakahulat ha Kahulatan ni Apo Namalyari, ya wanan hulat, “Nahambut ya kamatsan kabay taganán ayn nanan kamatsan!”‡ ⁵⁵ “Taganán ayn nanan panambut ya kamatsan! Taganán ayn nanan kapangyarihan ya kamatsan hên mamatsi!”§ ⁵⁶ Makamatsi ya pamanyag hên kasalanan, haka no nahambut kitamon kasalanan, ay nalyari ya habayto, gawan ha pamanyag tamo hên bawal ha Kautuhan ni Apo Namalyari. ⁵⁷ Noa, magpahalamat kitamo kan Apo Namalyari, ya ampam-i kantamo hên panambut ha kasalanan gawan kan Panginoon tamon Jesu-Cristo.

⁵⁸ Kabay, anlugurên kon patêl ha Panginoon, pakatalanên yoy paniwala yo kana, hên paan paamuyot ha kaatag ya toro. Panay kaw magpakahipêg ha pamaghuyo yo kana, ta muwang yoy na, ya pamagpagal yo kana, ay a mahayang.

16

Ya tungkol ha pamanipon, hên idigalo kanlan

† 15:52 1 Tesalonica 4:15-17. ‡ 15:54 Isaias 25:8. § 15:55 Oseas 13:14 (LXX).

mangairap ya ampaniwala kan Apo Jesu-Cristo

¹ Amêhên, patêl ko ha Panginoon, ipalinaw ko kamoyu ya tungkol ha pamanipon yon ihawop yo kanlan pinili ni Apo Namalyari hên mag-in kana, ya atsi ha Jerusalem ha probinsyan Judea, ay kailangan yon daygên hên nanad ha hinabi ko kanlan patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon ha Galacia.* ² Balang unan allo ha parominggo, ay dapat mangil-an ya balang miha kamoyu hên hatoy agyu na. Bayo, tsiponên yoy habayto, ta êmên ahina kailangan hên manipon, no atsi kina bahên. ³ Ha paglatêng ko bahên, ay ipagtan ko kanlan napili yo, ya natsipon yoy ihawop yo kanlan atsi bayro ha Jerusalem. Ihulat ko êt ya ipahlêk la bayro, ya main hilan karapatan hên mantan hên hawop yo. ⁴ No alimbawa ta kailangan hên hikoy mantan hên habayto ha Jerusalem, ay pakilako ko hila.

Ya pamaglêan ni apostol Pablo hên lumagay

⁵ Maniraw ko bahên kamoyu ha balayan Corinto panga-ubat ko ha probinsyan Macedonia, ta tinalagá kon bayro kon magdann.† ⁶ Labay kon magbuyot bahên, kayno angga ha makalabah ya panaon hên kêbêl, ta êmên ko pahawop kamoyu ha humonol ya pamanlumagay ko ha ayri man ya lakwên ko. ⁷ A ko labay hên magdann bêngat bahên, ta labay kon magbuyot bahên, no kalabayon hên Panginoon.

⁸ Maglaêh ko bayri ha Efeso angga ha Pistan Pentecostes.‡ ⁹ Bayri ko pon, gawan mal-at ya

* **16:1** Roma 15:25, 26. † **16:5** Dyag 19:21. ‡ **16:8** Levitico 23:15-21; Deuteronomio 16:9-11.

mabay hên manggilam hên toro ko. Main etaman mal-at ya anhumalanghang kangko. §

¹⁰ Ha pamanlumatêng na bahên ni Timoteo, ay pakilamoan yo yan mangêd, ta êmên ya a manyagah, ta hiyay kapareho kon ampaghuyo ha Panginoon.* ¹¹ Paan yo yan musmusên, noa, galangên yo ya, haka dapat hawpan yo ya, ta êmên mahigla ya pag-orong na di, ta an-êngganan naên yan kapareho kon tagahuyo ni Apo Jesu-Cristo.

¹² Amêhên, patêl ko ha Panginoon, ya tungkol etaman kan Apolos, ay pinakikwanan kon impapakahabi kana ya maniraw ya bahên, hên kalamolan patêl, noa, a na labay amêhên, ta lano tana kano no maarap na.

Tawlin habi

¹³ Pakailag kaw. Magpakataniêh kaw ha paniwala yo kan Apo Jesu-Cristo. Pataniêhên yoy ihip yo haka pakhawên yoy nakêm yo. ¹⁴ Dapat main pamanlugud ya hinoman ya andaygên yo.

¹⁵ Patêl ko ha Panginoon, muwang yo hilay atsi ha bali† ni Estefanas, ya nunan naniwala kan Apo Jesu-Cristo bahên ha Acaya, ya probinsya yo, ay ampaghuyoy na kan Apo Namalyari ha panawop kanlan kapareho tamon pinili na hên mag-in kana. Ampakihabi ko kamoyu ya ¹⁶ palokop kaw kanlan nanad kanla, haka kanlan kapareho lan ampagpagal ha pamaghuyo kan Apo Namalyari.

§ 16:9 Dyag 19:8-10. * 16:10 1 Corinto 4:17. † 16:15 1 Corinto 1:16.

¹⁷ An-ikahigla ko ya pamanlumatêng bayri, lan Estefanas, Fortunato, haka Acaico, gawan andaygên lay a yo madyag, gawan a kitamo napilalamo. ¹⁸ Hilay namahigla kangko, hên nanad ha pamahigla la kamoyu. Dambiên yo hilan mangêd ya hilay tawo ya nanad kanla.

¹⁹ Angkumustaên la kaw hên patêl ha Panginoon ya angkapi-tsi-tsipon di ha probinsyan Asia. Angkumustaên la kaw hên boon nakêm hi Aquila, hi Priscila, haka hilay patêl ha Panginoon, ya angkapi-tsi-tsipon ha bali la.† ²⁰ Angkumustaên kaw êt hên patêl ha Panginoon bayri.

Mikukumusta kaw, ta êmên ipahlêk ya pamanlugud yo ha miha ta miha hên nanad patêl ha Panginoon.

²¹ Hiko hi Pablo ya ampanulat hên habaytsi.

²² Parusaan dayi ni Apo Namalyari hilay ayn pamanlugud ha Panginoon.

Marana tha! O Panginoon naên, dayi tampol kan lumatêng.

²³ Ingalwan na kaw dayi ni Panginoon Jesus.

²⁴ Anlugurên kataw ya kaganawan gawan ha pakikimiha tamo kan Apo Jesu-Cristo.

† 16:19 Dyag 18:2.

**Ya habi ni apo namalyari: Bayon tsipan - Ayta
Mag-antsi
New Testament in Ayta, Mag-antsi**

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mag-antsi Ayta (Ayta, Mag-antsi)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789718260654

The New Testament

in Ayta, Mag-antsi

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

d2289d90-e8af-5f04-a1e1-312fd0921aff